

СИМАХ ШЕЙДА

МЭГНИГЬОЙ ДУЪЛМЕ

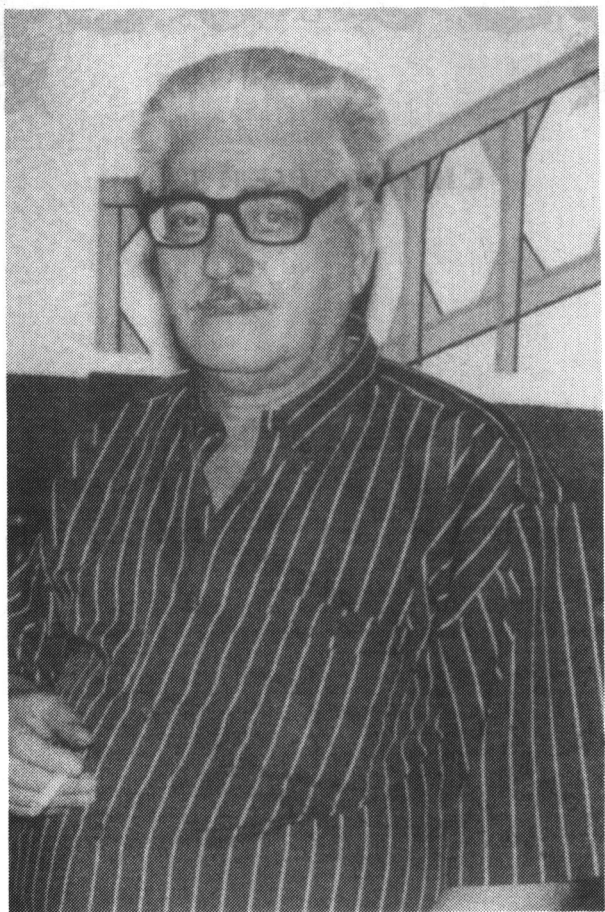

СИМАХ ШЕЙДА

МЭГНИГЬОЙ ДУЬЛМЕ

Эзиз нэвэл
Таранэжэ
j adu is ar. бабаснигонт
18/11/97.
дууль

Хайфа - 1997

Шогъир Симах Шейда

Нум эн шогъир ве драматург Симах Барухович Юшваев омбар мэг Ілуьмлуьни э республикей Азербайджан. Стихигъой энэ эз 40 сал зерверте эдей э гозитгъо ве журналгъой Азербайджан дофус зере оmore. Дузи, ки э зугъун эн жугъургъой догъи стихигъой ве книггъой энэ гъич зере дофус неомори, оммо у э зугъун жугъургъой догъи омбар нувьвусди. Э у республике уре шинохденбируьт чуьн шогъир Симах Шейда. Увэхди стихигъой ве книггъой энэ ведироморобу э зугъун азербайджани.

Симах Шейда хъэсуьл оmore э 1936 сал э шегъер Варташен (Огуз) э республикай Азербайджани. Э эхир 1940 сал угъо кучмиш бире оmoreт э шегъер Кировабад (Гендже). ГІэилигъой энэ гирошди э гъирогъ Гендже-Чой. Э у шегъер Симах хунди э школе, песеде э Боку варасди университетте. Те имогъой шогъир Шейда дофус зери э зугъун азербайджани ижире книггъо: “Аэроплан”, “Ме чуькле космонавтуьм”, “Хубе духдер”, “Кире ижире духдер гъисди”, “Туьлки, туьлки, тунбеки” ве “Мэг Інигъо хунденигъо више”.

Омбардеки стихигъоре Симах Шейда нувьвусди эри гІэилгъо. Эзи товуне Симахе мибу гуфдире, ки у шогъир эн гІэилгъой. ГІэзизе балагъоймуре зиндегуни шогъире илгъом дори. Гъемчуьн, у эри гІэилгъо нувьвусди нэгъуьлгъо, драмагъо ве пьесгъо, комигъоки норе оmore э сегънегъой театргъо. Эзугъо бэхше, э гофгъой шогъир композиторгъой Азербайджан нувьвусди е раче мугъумгъо. Меселен, э стихигъо: “Е хуруз гъисд”, “Аэроплан”, “Духдерме” ве диеш. Те имурузине руз эдере хунденуьт э у республике. Ини еки эз ужире мэг Інигъо:

Хирд сохдум ме
ГІэребере,
Е гъоиме
ГІэребере.

Бирорме Год
Гуфде эме:
- Хирд сохд уре
Ёгын Мемей.

- Нег1, нег1, бирор, -
Гуфдурум зу, -
Сэхд рафдеки
Хирд бисдо у.

Тэхсири нисд
Хэгьермере.
Ме хирд сохдем
Г1эребере.

Эзи стихи ведини, чуйтам шогьир вомухдеге г1эилгьоре эри дуз
гоф сохде.

Симах Шейда тэхьно эри г1эилгьо нэг1, эри келе одомигьош
омбаре стихигьо нуьвуьсди. Уре раче духдергьой Боку ве Исроил
хьзвес доре. Эзу товуне шогьир муьгьбетире э келе
дуьлфиреиревоз э гьэлем вегирде. Симах хосдени, ки духдергьо
э эшг, э мьугьбет хуьшде дуз бу, вефлуь бу. Шогьир нуьвуьсди
эри знугьо гьечи:

Кешируьм жофойтуьре,
Бивефо, ой бивефо!
Не дируьм софойтуьре,
Бивефо, ой бивефо!

Винири коргьо шефди,
Туь мере шенди рафди,
Э ченд хуне дарафди,
Бивефо, ой бивефо!

Симах Шейда э стихигьой хуьшде суйгьбет векенде эз хори бебегьойму, эз раче догьгьо ве богьгьо, эз берекетлуье хоригьо, мозолмунде духдергьо ве зэхьметкеше одомигьо. Эзу товуне у нувуьсди ижире стихигьо: “Дедейме, жон дедейме”, “Эдее пир биренуьм”, “Ершолоим”, “Нераси”, “Ме эз Боку оморем”, “Э ёрме офдо” ве диеш, комигьоки омбар марагьлуни. Шогьир эз товун дедей хуьшде нувуьсди гьечи:

Муйгьойтуь сипи бисдо,
Дедейме, жон дедейме.
Кумектуь гордо худо,
Дедейме, жон дедейме.

Туьре эки гируьм той,
Рэхьэти кеш имогьой,
Дедейтуь ме бошум, пой,
Дедейме, жон дедейме.

Шогьир Симах Шейда э Исроил зигьисдгеш фикир эну догьгьой ве богьгьой эн Азербайджани. Уре э воисдени дире рачигьой Бокуре, Гек-Геле, Хьэжкенде, Генджере ве Огузе. Э ёр эну мунди оноргьой Гек-Чой, пенигьой Дашкесен, сибгьой Гьубе. Симахе воисдени е гилейгеш бу э шегьер Шуша, э Лачын ве Физули. У эз дуьли хосдени бире э Куьрдемир, эз богьгьой эну онор чину, э Балакен гьисмет бире, эз доргьой эну тут хуру, песе дуьлшори бире эз ён Араз ве эз сер эн Кура гирору.

Кош Гьубере богьгьоюре
Ме мигешдуьм шевеш, рузиш.
Гьэл мисождум догьгьоюре,
Мибисдорум э Огузиш.

Микешуьруьм э синейме
Шогь догъире гьовоире.
Е гилейгеш мидируьм ме
Хъэжикенде софоире.

Симах Шейда э Исроил оmore вэхд омбара стихигьо
нуьвуьсди э зугьун жугьургьой догъи (э диалект Гъубеи).
Имогьой уре воисдени, ки метлеб дуьл хуьшдере э жиге
биёру, тозе книге рэхьсо соху. У книг ини, э десиму дери. У
эри жугьургьой догъи биё бошу хубе бэхше хуно.

Лазарь АМИРОВ.

Шогьир, драматург ве тержуьмесохдегор.

И мэгнigьой дуьлмени,
Гьеме гьузьуьлгуйлмени.

ДУЬЛМЕ ТУЬРЕ ВОИСДЕ

СИМАХ ШЕЙДА

**Сиротгъо эз зиндегуни
1950 салгъо**

ДЕДЕЙМЕ, ЖОН ДЕДЕЙМЕ

Эри дедейме Гуьлсевен

Муйгьойтуь сипи бисдо,
Дедейме, жон дедейме!
Кумектуь гердо худо,
Дедейме, жон дедейме!

Нуьшдей э бин гуфере
Туь эри лайло зере,
Зэхьмет дорей хуьшдере,
Дедейме, жон дедейме!

Ченд шевгьоре руз сохдей,
Гьер коргьоре дуз сохдей,
Имуре омбар хосдей,
Дедейме, жон дедейме!

Сад сал зэхьмет кешире,
Гуьрдуьмге ме гьер коре,
Гьэрд туьре нидам доре,
Дедейме, жон дедейме!

Э рэхь иму ченд вэхди,
Товуш чумгьойтуь рафди,
Худо туьре пир сохди,
Дедейме, жон дедейме!

Туьре эки гируьм той,
Рэхьэти кеш имогьой,
Дедейтуь ме бошум, пой,
Дедейме, жон дедейме!

НЕБУ

Иеудиглой догъиним,
Эри дуьшме ёгъиним!

Келебей бебейме
Оврогъоми гуом ме.

Э руй хори лов бирейм,
Зобуне рузгъо дирейм.

Омори е зомоне,
Кура биреним гене

Э куьгъне хоригъойму,
Э раче Ватан иму!

Исроил гъоим гердо,
Пой руз беруз товуш до.

Гъемише шолуми бу,
Е чумлеш гӀэрси небу!

Э ЁРМЕ ОФДО

Гене Мил, Мугьон
Э ёрме офдо.
Боку, Мердекон
Э ёрме офдо.

Кедебей, Казах,
Куърдемир, Евлах,
Раче Гъэрабахъ
Э ёрме офдо.

Догъгьо чуй хуби,
Гуъл пури диби,
Гъубере сибиди,
Э ёрме офдо.

Гей-Гел е раче,
Жигей жиге
Гъэймог эн Генже
Э ёрме офдо.

Божэхъ не дешен,
Хуърмет сох э зен,
Мотал Дашкесен
Э ёрме офдо.

Ой ворвори ку,
Дерворе воку,
Духдергьой Боку
Э ёрме офдо.

Гуъллом гордо дуз,
Шор бошит гьер руз,
Ой Симах, Огуз,
Э ёрме офдо.

МЕ ЭЗ БОКУ ОМОРЕМ

Ки ниасдеге - пой дану,
Ме эз Боку оморем.
Э хори бебегьойму
Ме эз Боку оморем.

Худо е хуб дер вокурд,
Имуре вечи овурд,
Азербайджан э дур мунд,
Ме эз Боку оморем.

Гьейтер жиге эже гьисд?
Эз Безр-Шева, Хайфа нисд.
Шор бошит, шор зигьисдит,
Ме эз Боку оморем.

Ершолоим е менги,
Гьуьзуьргуьли гьешданки.
Вадарафдем эз тенги,
Ме эз Боку оморем.

Мэґни пури синейме,
Пой екире хунум ме.
Ой Симах, шину гьеме:
- Ме эз Боку оморем!

ЭДЕЙ ТУЪРЕ ГЕШДЕНУЪМ

Куче-куче офдорем,
Эдей туъре гешденуъм.
Имой эжеи ярам,
Эдей туъре гешденуъм.

Фикир, хьэълмени туъ,
Бэхдме, мозолмени туъ,
Эгъуъл, комолмени туъ,
Эдей туъре гешденуъм.

Белке э Гадиш-Лузи,
Ха-Палмахи, Ремези,
Ой сиегъ чум ченд рузи,
Эдей туъре гешденуъм.

Белкем э Ашкилони,
Э Тель-Авив, Хеврони,
Э дур мара - омони,
Эдей туъре гешденуъм.

Симах Шейда насте кей,
Туъ э кини оморей,
Э дуъли пэхъни бирей,
Эдей туъре гешденуъм.

ОМОРИ

Дуълме гене шор бисдо,
Э ёнме ёр омори!
Пэхьни бире-бире нэг!,
Очугъ-ошгор омори.

Сип-сипини синеи,
Холгъо гьисд э чуънеи,
Бинелуъни бинеи,
Сохди бовор, омори.

Э дуълме гирдуъм уре,
Э г!уъллом нидуъм уре,
Этте шор винуъм уре,
Шор бири, шор омори.

Симах, чуъ хушбэхди туъ,
Мозолмунде бэхди туъ,
Сохди омбар тэгъди туъ,
Буй и чинор омори.

ЭДЕЕ ПИР БИРЕНУЪМ

Мегъгьо, салгьо омо рафд,
Эдее пир биренуъм.
Сес офдо э гьер тараф,
Эдее пир биренуъм.

Гъеле ди г|эил бирум,
Э богъ, э догъ дебируъм,
Э гузги денишуъруъм,
Эдее пир биренуъм.

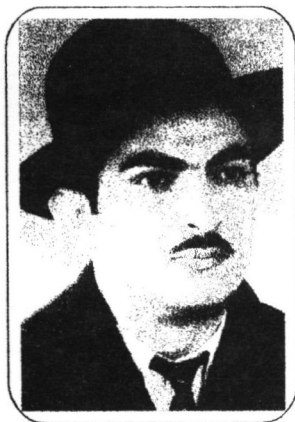
Эчуъ жовоне въздме?
Мозолмунде у бэхдме?
Е руз гуфди гьермегъме,
Эдее пир биренуъм.

Хьэълме э Генджеи,
Кидан э ченд жигеи,
Когъ унжо, когъ инжои,
Эдее пир биренуъм.

Е ёр э ме дениши,
Чум зе гуфди: “Туйш гъечи,
Муе сохди кумуши”,
Эдее пир биренуъм.

Рузме дие шев бисдо,
Салгьо гирошд, хов бисдо,
Кор худои, кор худо,
Эдее пир биренуъм.

ЭРИ АЛТАЙ МЕММЕДОВ

Дуь бирор бирим иму
Э гъэд Гендже е зомон,
Гешдебирим эеки,
Жовон бирим, лап жовон!

Гендже-Чое хэвои
Дермуйму бу, ой Алтай!
Пой э ёртуь биёрум,
У рузгьоре, пой Алтай!

Ченд книгъо нуввуьсди,
Э г1уьлом нум туь офдо.
Мегъгъо, салгъо омо рафд,
Кумектуь бисдо худо.

Гешдим е вэхд Маскове,
Раче Ленинграде.
Э ченд жиге бисдорим,
Э Ригеш рафдим бэг1де.

Зомоне ужире овурд,
Имой эз туь дурум ме.
Э рузи сад гиле туь
Офдорени э ёрме.

Азербайджан - Исроил
Дуь бирори эеки.
Гъоим гердо пой угъо,
Гъич вэхд не винуьт тенги.

Дуьлме омбар воисде,
Ой дусд, винуьм руйтуьре,
Е гилейгеш гъэл гирум
У чиноре буйтуьре.

ОЙ ХУДО

Г1уьлом гъэриши,
Эрчуь, ой худо?
Гъей куьшекуьши,
Эрчуь, ой худо?

Дунере кори,
Э дестуь дери,
Хуни руй хори,
Эрчуь, ой худо?

И фелестингъо.
Чумаре хуно,
Гъей хосде довг1о,
Эрчуь, ой худо?

Писворе норе,
Мебер хубгъоре.
Дерд дори мере,
Эрчуь, ой худо?

Довг1о - догъмени,
Верфгъо - огъмени,
Писе зомони,
Эрчуь, ой худо?

Симах пир бисдо,
Дуьлме хирд бисдо,
Эз чумгъо офдо,
Эрчуь, ой худо?

НИСЕ БИРЕ

Туьре хуно раче духдер
Э руй хори нисе бире!
Дуьл кире туь шор сохдиге,
Дерди-сери нисе бире!

Менге хуно сипини туь,
Гу мелеги, э кини туь?
Гьич ниданум эн кини туь.
Гьейтер пери нисе бире!

Берди эз сер эгъуьлмере,
Туь хун сохди лап дуьлмере.
Биё, биё, мекуьш мере,
Гьейтер шори нисе бире!

Симах э туь гьейрон бири,
Гьейрон бири, емон бири.
Эз шасд бэгъде жовон бири.
Ки гуфдире нисе бире?

ЭРЧУЬ НИСЕ ОМОРЕ

И дуълмере падшоги,
Эрчуь нисе оmore?
Чумме мунди э рэхи,
Эрчуь нисе оmore?

Пир-сурум эз ворвори,
Эз раче гъушгъой хори,
Эшгмере себбкори,
Эрчуь нисе оmore?

Хирд иму гъул-гъэнетме,
Гъич нирав зэхьметме,
Мозолмунде муьгъбетме,
Эрчуь нисе оmore?

Рузгъо эдей гирошде,
Рафдегоргъо вогошде,
У гуьле дуълме хосде,
Эрчуь нисе оmore?

Чуь соху ниасде Симах,
Мибошу хэсде Симах,
Гъей кешире эдей ох,
Эрчуь нисе оmore?

ГІУЬЛОМ

Эз гъэдишиш гъэдими,
Ниме жуни и гІуьлом!
Гуит эри ки мунди,
Кори хуни и гІуьлом?

Омбар жунгьо омори,
Угьоре берди хори,
Гъич ниданум чуй кори,
Е Межнуни и гІуьлом?

Миши, Оврогьом эчуй?
Искендере бисдо чуй?
Бес Довиде берд эрчуй?
Бедгумуни и гІуьлом?

Дуьл кигьоре шор сохди?
Э кигьо бовор сохди?
Чумгьо исди тор сохди,
Эри чуйни и гІуьлом?

Одом, Хьово е хови,
Хоригьо гъисд лов-тови,
Шевиш, рузиш довгІои,
Э эфсуни и гІуьлом?

Ой Симах, недан мебош,
Мекеш омбара жофош,
Нуьвуьс туь евош-евош,
Сад зугъуни и гІуьлом!

Э ИСРОИЛ БИЁ ТУЪ

Зомоне дегиш бири.
Кире нисди хэбери?
Ой Менешир, ой Пери,
Мепой унжо дие туъ,
Э Исроил биё туъ.

Эдере огол зере
Раче Ватан хэлгмере.
Нибу омбар дир бире,
Непой унжо дие туъ,
Э Исроил биё туъ.

Е г|эруьси Беэр-Шева,
Рачи Ашкилон, Яффо,
Гьеш данки гуьли Хайфа,
Непой унжо дие туъ,
Э Исроил биё туъ.

Шолум фуърсоренуьм ме
Эри Боку, Генджейме.
Дуьлшори инжо гьеме,
Непой унжо дие туъ,
Э Исроил биё туъ.

Ой Симах, женет бири,
Бебегьоре хорию.
Имой худо офири,
Непой унжо дие туъ,
Э Исроил биё туъ.

ЕВОШ БУРА

Ярлуь-ерошугълуь вокунде, ой ёр,
Э чуьжо рафдиге, туь евош бура.
Чуь жун Офирегор, э ме сох бовор,
Э чуьжо рафдиге, туь евош бура.

Эз зир чум медениш, дуьлме лов мибу,
Хунмере мируьхуь, рузме шев мибу.
Духдер, ниасданики гьейтер кор нибу?
Э чуьжо рафдиге, туь евош бура.

Симах эз дерди туь дивоне бисдо,
Туьре эз дес беде мердумгьо восдо,
И чуь гьэтмегътуьш зомоне бисдо,
Э чуьжо рафдиге, туь евош бура.

Е ЁР ГИРОШД

Мерихь воруш, пой ворвори,
Эз пушойме е ёр giroшд.
Себэхь-себэхь и чуй кори?
Эз пушойме е ёр giroшд.

Г1этош дешенд э жунме рафд,
Е гоф не гурд, зугъунме рафд,
У непоисд э кинме рафд,
Эз пушойме е ёр giroшд.

Нефес энун эже вохурд,
Доргъо гуьл кенд, гуьлгъо вокунд,
Гъушгъо раче мэг1нигъо хунд,
Эз пушойме е ёр giroшд.

Эже исди ижире пери?
Гъошгъо - менги, чумгъо - бэг1ли.
Эме биёв дерди-сери,
Эз пушойме е ёр giroшд.

Чуй хушбэхди Симах Шейда,
Раче бэхди Симах Шейда,
Гъисметире расунд худо:
Эз пушойме е ёр giroшд.

ГЪИЧ ИНЖИМИШ НИБОШУМ

Хосде веги, куыш мере,
Гъич инжимиш нибошум!
Пара сох, бурр дуълмере
Гъич инжимиш нибошум!

Муьгъбетме, эшгмени,
Туь эз худо бэхшмени,
Дири-зури ёнмени,
Гъич инжимиш нибошум!

Ой гуьл, нумме Симахи,
Гъер руз чумме э рэхьи,
Не шев, не де себэхьи,
Гъич инжимиш нибошум!

ПОЙ, Э СЕРТУЪ ВАЧАРУМ МЕ

Мере жун до муьгбеттуь,
Пой, э сертуь вачарум ме.
Э сер чумме гьисд гьимметтуь,
Пой, э сертуь вачарум ме.

Омориге э Кадиш Луз,
Э гьуллугьтуь мипоюм дуз,
Чуь жун худо, духдер, гьер руз,
Пой, э сертуь вачарум ме.

Туь - гуьлмени, гьэнетмени,
Гьем vormени, девлетмени,
Дан, эз худо - гьисметмени,
Пой, э сертуь вачарум ме.

Богь - богьчегьо борсуьз нибу,
Гьуьндуьр догьгьо верфсуьз нибу,
Симах, шогьир ёрсуьз нибу,
Пой, э сертуь вачарум ме.

БИЁ, ОЙ ДУХДЕР, БИЁ

Чумме мунди э рэхь туь,
Биё, ой духдер, биё.
Етим мунди Симах туь,
Биё, ой духдер, биё.

Рузгьо эдей шев бире,
Дуьлме сад жофо дирe,
Эри туьре винире,
Биё, ой духдер, биё.

Е ёр гуфди: “Ой шогьир,
Омбар месох туь фикир”.
Ченд гьэдeр, ки нисди дир,
Биё, ой духдер, биё.

Богъче-богъгьо шор мибу,
Савзе догъгьо шор мибу,
Гьич ужире жофо нибу,
Биё, ой духдер, биё.

Симах сенгъ-демуьр нисди,
Гуьлом пучи, сур нисди,
Диреки гуьмуьр нисди,
Биё, ой духдер, биё.

ЭРЧУЪ ГИРИСДЕНИ ?

Э и рузгъо бирорме Шалико эз Боку
гоф сохденки, сесмере шиниренки - сэхд
гирисд...

Ниасде, эз вореш дуълме назики?
Дури-зури мибошим гене эзеки,
Ижире шолуми бу гъемише теки,
Хуби, фикир месох инжиге гьер кор,
Эрчуй гирисдени, эрчуй, ой бирор?

Эдей гуфдиребу гьер руз бебейму:
“Э хори бебегъо кей мирайм иму?”
Е раче дер вокурд худо эриму,
Э Ватан оморим, дуълму бисдо шор,
Эрчуй гирисдени, эрчуй, ой бирор?

Гъебирден сестуъре шиниреки ме,
Гъешданки гъуълومه бэхш сохдут э ме,
Эдее куч сохде оmore гъеме,
Туыш биё, хуб мибу, э ме сох бовор,
Эрчуй гирисдени, эрчуй, ой бирор?

Шолум фуърсоренуъм эдей эришму,
Эз Симах нигорен мебошит ишму.
Э дуълме гъемише гъисди жигешму,
И шире пой эз ме муну едигор,
Эрчуй гирисдени, эрчуй, ой бирор?

МУНДИ ДУЪЛМЕ

Э сер билогъ туьре дирем,
Эз дуьл, эз жун гьейрон бирем,
Ченд ме нибу бире Керем,
Ой сиегъ чум, гъуьзуьргуьлме,
Э бигуртуь мунди дуьлме!

И чуй гъоши, и чуй руи?
Эз менг худош раче руи,
Дуразе буй, сиегъ муи,
Э дес худо дери гъеме,
Э бигуртуь мунди дуьлме.

Эршефини, мержони туь,
Э дур мера, омони туь.
Чум мохуру, жовони туь,
Гъей наз месох, биё э ме,
Э бигуртуь мунди дуьлме.

Ой Симаха гъул-гъэнеди,
Эгъуьлмере эз сер берди,
Ки хосд туьре нибу дерди,
Пой вачарум э сертуь ме,
Э бигуртуь мунди дуьлме.

Э ИСРОИЛ, Э БОКУНИ

Руй хорире перигъои,
Э Исроил, э Бокуни.
Мозолмунде духдергъои,
Э Исроил, э Бокуни.

И сиегъ чум ёр энкини?
Буй-бухуни доренкини,
Ужире раче зиндегуни,
Э Исроил, э Бокуни.

Гешд Хайфаре, Натанире,
Бош э Туркон, бош э Зире,
Гізизии и дуълмере,
Э Исроил, э Бокуни.

Догъгъо исди омбар гъэдим,
Эри дуьшмен бири гъэним.
Ченд эгъуълменд, жуни гъоим.
Э Исроил, э Бокуни.

Илгъом туь гъисд, шогъир Симах,
Мепой, нуьвуьс, шогъир Симах,
Шевиш, рузиш фикир Симах,
Э Исроил, э Бокуни.

ЖУГЬУРГЬОЙМУРЕ ДУХДЕРГЬОИ

Ки ниасде э менг
Ве офдо тои,
Жугьургьоймуре
И духдергьои.

Муьгьбет ишуь
Э дуьлгьо дери,
Чуьнки гьемешуь
Е раче сери.

Эже бисдори,
Э чужо рафди,
Э коми хуне
Эгер дарафди.

Расд миев э туь
У эгьуьлмендгьо,
Безек Хайфай,
Моцкини угьо.

МЕ ГУФДУРУМ, У ГУФДИ...

Гуфдурум: - Нумтуь чуьни?

Биё гу эме, ой ёр.

Гуфди: - Ниданум гуфдире,

Рэьхтуьре бура, бирор.

Гуфдурум: - Чуй рачи туь,

И буй-бухун кире гьисд?

Гуфдики: - Тэґриф месох,

Э жун худо, герек нисд.

Гуфдурум: - Межнунтуьнуьм.

Хэнде-хэнде гуфди у:

- Бес хори бебегьоре

Межнунни биё небу.

ВИНИШ ХУЪШДЕРЕ

Эз пушой чумме
Туь э дур мера.
Э ме бовор сох,
Э гьовур мера.

Шевиш-рузиш туь
Э дуьлме дери.
Эдем пар зере
Гьер руз эз шори.

Хосдени биё,
Бурр синеймере.
Ой гуьл, э ужиге
Виниш хуьшдере.

ДУЪЛМЕ ВОИСДЕ

Менге руйтуъре
Дуълме воисде,
Раче буйтуъре
Дуълме воисде.

Ой духдер Лиё,
Гъер руз сад гиле,
Туъ гъуъзуъргуъле
Дуълме воисде.

Винируъм туъре,
Гъурбу нумтуъре,
Сиегъ чумтуъре
Дуълме воисде.

Муйтуъ ипеги,
Гъошгъойтуъ менги,
Туъре, туъ данки,
Дуълме воисде.

Э гъунши дири,
Симах шор бири,
Туъре, ой пери,
Дуълме воисде.

КОШ МИДУЪРУЪМ

Кош Бокуре, кош Генджере
Ме мидуъруъм е гилейгеш.
Илгьом мидо Гей-Гол мере,
Шор мибисдо дуълме диеш.

Кош Гьубере богъгьоире,
Ме мигешдуъм шевиш, рузиш.
Гьэл мисохдум догъгьоире,
Мибисторум э Огузиш.

Микешуърум э синейме
Шогъ догъире гьовоире.
Е гилейгеш мидируъм ме
Хьэжикенде софоире.

Кош э Шуша, э Келбежер,
Е рузмере шев мисохдум.
Э Физули - раче шегьер
Дерд-сермере лов мисохдум.

Бигъурлуъре, Куърдемире
Мичуъруъм эз оноргьою.
Э Балакен гьисмет бире
Тут михурдум эз доргьою.

Эз сер Араз, эз сер ён Кур
Мигирошдум ме шор бире.
Вефо догъе эгер глутьмуър,
Мирам Гахеш эри дире.

Э Исроил зигьистумгеш,
Э дуълме де Азербайджон.
Гьэл мигуъруъм уре диеш,
Моч мисохум мигуюм: - Жон!

ХУН, ОЙ БУЫЛБУЫЛ

Хун, ой буылбуыл, хун
Мэҕнигьойтуьре!
Ме эз дуыл, эз жун
Пой шинуым туьре!

Э сестуь кейки
Гуш доренуьм ме,
Гуьлом гьешданки,
Энмени, энме.

Меш туьре хуно
Бендуьм э е гуыл.
Хун, чуй жун худо,
Хун, хун, ой буылбуыл!

Дердме лов бире
Туь хунде сеглэт.
Гуж-гьувот доре
Дуылмере муьгьбет.

Хосденуьм винуьм
Гьер руз у ёре.
Биё гьей хуним
Сес э сес доре.

ОЙ ДУСД

Эри Джабир Ибрагимов

Биё дерд мекеш
Туь омбар, ой дусд!
Нисди э глұьлом
Етибар, ой дусд!

Инсон гьисд хуьшги,
Кур бири эшги,
Мунди эри ки
Девлет-вор, ой дусд!

Ниданиге дан,
Не муьрди недан,
Миёв вэхд, зомон
Мибу хор, ой дусд!

Хун мибу дуьлтуь,
Мирав эгъуьлтуь,
Наз сохдге э туь
Гьер руз ёр, ой дусд!

Винируьм кире,
Эдет гуфдире:
Бор нисе бире,
Э гьер дор, ой дусд!

Никешуь гьич вэхд
Эз дуьл, эз жун ахь,
Мундге эз Симах
Едигор, ой дусд!

ШАСДСАЛА

Эже бируым, эжеюм,
Э е раче жигеюм.
Инжо жигей имуни,
Хори бебегьоймуни.
Поит эришму гуюм,
Гьеме ниасде гьеле,
Шасдсалаюм, шасдсала.

Э Огуз чум векендем,
Э гьули-гьул дешендем,
Бэгьдо бирем э Гендже,
Си сал зигьисдем унжо.
Э ченд жигегьо гешдем,
Офдем хубе мозоле,
Шасдсалаюм, шасдсала.

Бокуш мескенме бири,
ГӀээиз ватанме бири,
Ченд стихигьо нувьвьсдем,
Хоне хуно зигьисдем,
Гьоимгьо сохди шори,
Хундет мэгӀни, гьээзеле,
Шасдсалаюм, шасдсала.

Гьисмет бисдо дируым ме,
Е руз Ершолоиме.
Шегьер раче шегьери,
Зобуне рузгьо дири.
Омбар нуьшди э дуьлме.
Пой дану холу, холе,
Шасдсалаюм, шасдсала.

Пой шинуь гьеме дусдгьо,
Мирав четине рузгьо.
Симах бэхдевер мибу,
Эз дерд бихэбер мибу.
Увэхд мугую угьо:
Нуьш нуьвуйс бала-бала,
Шасдсалаюм, шасдсала.

БИВЕФО

Кешуруым жофойтууре,
Бивейфо, ой бивейфо!
Недируым софойтууре,
Бивейфо, ой бивейфо!

Винире коргьо шефди,
Туй мере шенди рафди,
Э ченд хуне дарафди,
Бивейфо, ой бивейфо!

Е вэжд жун-жигер бирим,
Эз дерд бихэбер бирим,
Омбар бэхдевер бирим,
Бивейфо, ой бивейфо!

Шинурьм пешму бирей,
Е руз нуьшдей гирисдей.
Хуб-хуб хуьшдере куфдей,
Бивейфо, ой бивейфо!

Чуй лазими глов зере,
Эз бэгьдо пешму бире,
Ланет тууре сад кере,
Бивейфо, ой бивейфо!

Туй Симахе догь дори.
Хэреб бисдо гьер кори,
Эз чумгьюю офдори,
Бивейфо, ой бивейфо!

ШОГЪИР-БИРОРМЕ

Эри Аллахверди Тагъизаде

Чуъл сали дусдим иму,
Эеки гъисдим иму,
Ширгьо нуувуьсдим иму,
Хуну гуфдире гъеме,
Аллахверди-бирорме.

Хубе рузгъойму бири,
Дуьлгъойму шори дири,
Биё эёр биёрим.
Сохдум э туь бовор ме,
Аллахверди-бирорме.

Дуьлме гъей туьре хосде,
Туьсуьз поисде ниасде,
Мегъгьо гирошд, сал бисдо,
Худо кумек сохд э ме.
Аллахверди-бирорме.

Пир бирейм имой дие,
Нисд эзиму гъой дие.
Дерд мекеш омбар бие,
Бош е-дуь мегъ э киме,
Аллахверди-бирорме.

Жон бу, диеш бисдо жон,
Исроил - Азербайджон!
Э е гъуьлом гъич зомон,
Ниведиров эз ёрме,
Аллахверди-бирорме.

ЭЗ ЁР ВАДАРАФД

Е руз Илезар
Омо эз базар.
Десгьюю чи пур:
Картушке, онгур,
Помодур, хиёр,
Керг, хое, онор,
Гушд гови, гъовун,
Друп, пиёз ве нун.
Зене хьэрой зе:
- Биё, ой Сусе!..
Наз сохде-сохде,
Е гъэдер бэгъдо
Сусе диремо,
Э сер мерд офдо:
- Чуй божэхь зере,
Денг сохде мере?
Хуби уни зу,
Туй эрме гу
Те имогъой эжей
Эритуь гешдей?
Гуфди Илезар:
- Бирум э базар,
Гьер чи восдорем,
Бэгъдо оморем.
Гъейзури гъеме,
Чуй хосде эз ме?
Э онгур дениш,
Кишмиши кишмиш.
Онор гъэнди, гъэнд,
Ху виниш, ой зен!
Небу эз пиёз

Восдорем эз дес.
Помодур хуби,
Гьещданки сиби.
Ширини гьовун,
Тозеи лап нун.
Недирей гьеле
Гьейтер э кипке
Тозе хоегьо,
Бугьо нисд угьо.
Гушдиш лап рачи.
Дие хосде чуй?..
Зен гуфди: - Пой, пой,
Денишуьм имогьой
Э базарлугъ туь.
Гуюм ме этуь...
Эз гьоб ведешенд,
Чигьоре но зен.
Оноре вегуьрд,
Э дес хуьшде гуьрд,
Наз сохде-сохде,
Бурри у бэгьдо.
Сипре килегьо,
Зу лов-тов бисдо.
Сусе хурд эзу,
Онор ширин бу.
Лове вежевунд,
Хуьшдере шовунд,
Оноре Сусе
Э сер шуьвер зе.
Вегуьрд онгуре,
Фегьм сохд уре,
Гуфди: - Гилеи
Чуй бижигьлеи?
Хуьшг бири бегьер.

Базаргьо гьейтер?
Чум дире-дире,
Восдорей ире?..
Е божэхь дешенд,
Гене гуфди зен:
- Ой гедей Зеки,
Эме гу еки,
И хое чуьни,
Э буй олуни?..
Хэндуст Илезар,
Гуфди: - Э базар
Эзу рач, келе
Небу е хое...
Десе э чуьне,
Зен гуфди гене:
- Ой бивеже мерд,
Ижире нибу дерд!
Хэндусдени чуь,
Пуч бирей эрчуь?
Хиёргьо мичи,
Гьеме гьич-пучи.-
Шенд э сер эню
Хиёргьоре у.
Гушд говире зен,
Эз пенжере шенд.
Э хори офдо,
Пиёз лов бисдо.
Хьэл бисдо онгур,
Хое, помодур.
О!.. Вахуьшд и вэхд
Эз гьэд хов Серэхь!
Шини сес-куй гьисд,
Г1эил нуьшд гирисд.
Сусе вирихд зу

Э песой зну.
Непоисд дениш,
Рафд Илезариш,
Гіэиле вегуьрд,
Моч сохд ве гьэл гуьрд.
Мегирис дие,
Чуькле гіээилле.
Дениши гьемин
Э Илезар зен.
Мердиш дениши,
Э зен, охь кеши.
Бэгьдо ен гьэдер,
Хэндусд зен-шуьвер.
Довігьо варасд рафд,
Эз ёр вадарафд!

ЗЭРЭХЬИЁ

Зэрэхьиёре
Шинохит ишму.
Пой гуом эз у
Е кем эришму.

Белки винирейт
Э Хеврон уре,
Э Ерушолоим,
Ашкилон уре.

Белкиш э Хайфе
Эдере гешде,
Сад-сад додоре
Эрилей хуьшде.

Гъеме данусде
Дон-Жуани у.
Е сиегь хол гьисд
Э чуйней энү.

Буиш лап омбар,
Бижигъеле нисди.
Э хуне зени,
Невегьо гьисди.

Дириге е раче
Назлу-бузлу ёр,
Эз песей энү
Мирав у дуьлшор.

Мугую: - Туьре
И жунме гьурбру!
Ой духдер, ужире
Наз-гьэмзе нибу!

Пой е дэгьигьэ
Гуюм гофмере.
Эри и хэсде
Туь сох е чоре.

Данусденуьм ки,
Туьни дермуйме.
Ёзугьи худо
Омори эме.

Сиегь гьошгьойтуь
Гьешданки менги.
Пусдере хуно
Лэглэйтуь тенги.

Эз чум туь эдей
Мугьбет рихде.
Пой, пой, туь жун ме
Эже вирихде?

Хосде е купру,
Э рэхь бошум ме.
Биё-бура туь
Эз сер синейме.

Омон дуьлпор сох
И бендейгуьре.
Кош гьер руз шинуьм
Хэндусдейгуьре.

Илчигьоймере
Хосдени фуърсуым.
Биё е “гье” гу,
Э метлеб расум.

Медениш муйме
Сипини гьейтер.
Дуълме жовони
Гьеле, ой духдер!

Чендгъэде хосде
Вор-дэвлет эме,
Мозолмунде бэхд,
Муьгьбет эме.

Руз беруз эдей
Жовон биренуым.
Э раче ёргьо
Гьейрон биренуым.

Ужире медениш,
Хун мибу дуълме.
Эз сер пар зере
Мирав эгъуълме.

Рэхь рафдейтуьре
Э гъуьлом нидуым.
Э рачгьорвоз
Гьер зомон гьисдуым.

Гьурбу гьоштуьре,
Чум туьре гьурбу!
У неданусде
Нум туьре гьурбу!

Мере нумлейме
Зэрэхийи.
бес нум туь чуйни,
Гу эз кигьои?..

Чуьтам ченд гиле
Эрузи гьейтер,
У дуьл векенде
Эри зен-духдер.

Омон э хуне
Оморе сеглэт,
Невегьо уре
Неишде рэхьэт.

Еки варафде
Э герден энуг.
Еки муйгьоюре
Гьетиш сохде зу.

Екиш гуфдире:
- Ой келебебе,
Эже мундей туь
Теимой, эже?..

Эз чуьжо данут
Чуькле глэилгьо
Тозе буй шенде
У гьуьзуьргуьлгьо.

Келебешю
Е Дон Жуани.
Э зен виниге
Ову гьейрони.

Э ШЕГЪЕР ГЫСД

Э шегъер гысд
Э руй хори.
Муьгъбети
Э дуьл дери.

Эдей гъер руз
Жовон бире.
Ки виниге
Гъейрон бире.

Исроиле
Дуьлини у.
Гъемеймуре
Гуьлини у.

Ершолоим,
Раче шегъер.
Нивадарав
Нум туь эз ёр!

ЭЗ ТУЪ ИНЖИМИШ БИРЕМ

Гьейтер муьгьбет нибу,
Эз туь инжимиш бирем.
Гьей келеи дерд нибу,
Эз туь инжимиш бирем.

Оморе-рафдейтуь нисд,
Эз дер дарафдейтуь нисд
Дуьле шор сохдейтуь нисд,
Эз туь инжимиш бирем.

Мере эз чум шенде туь,
Э чуьжогьо гешде туь,
Ой ёр, бегьер ниасде туь?
Эз туь инжимиш бирем.

Эз дерди туь Межнунум,
Дуьли хун, нимежунум,
Яралуьнуьм, зобунум,
Эз туь инжимиш бирем.

Рузмере сиегь месох,
Э синейме мекеш догь,
Негую дие Симах:
- Эз туь инжимиш бирем!

ЗЕН-ШУЪВЕР

Эз кор веремо,
Э хуне омо
Михаил-Миши,
Бирор Менешир.
Овурд но Мемей
Эри шуъвер чой.
- Ой мерд, шин, - гуфди, -
Г1эруьси гьисди
Эз дуй руз бэгъдо
Э Кирьт Ата.
Пери зенг зери,
Бийт гуфдири.
Руз базариш ки,
Рафде гереки
Э милой Нисим,
Э Ершолоим...
Э екимуйн руз,
Пенж руз бэгъдо дуз,
Шори гьисд гене
Э Кирьят Она.
Мерде фикир берд -
Ижире нибу дерд.
Э гъзд дуй гьефде
Биёру эзже
Се г1эруьсире
Эри пул доре.
Нарафдгеш нибу.
Бес чуй соху у?
Зен гуфди: - Ой мерд,
Омбар мекеш дерд.
Гъэрд мивегини,
Мирайм э шори...
Михаил-Миши

Э зен дениши,
Гуфди: - Пой эки,
Гээрде гереки
Зу эри доре,
Эз сер вегуэрде.
Ниасде бегер?
Гьер ме ченд гээдер
Хэрж хуне гьисди,
Гьеле биё ди:
телефон пули,
Глов, филон пули.
Пул эн зибиле,
Эн газ, кабиле
Туй недориге,
Мивини войге.
Биё ди гене
Эри хок, хуне.
Эри ишугъиш
Нисди доланмиш...
Зу гуфди Мемей:
- Дуз мибу гьеме.
Гьич гьэйгьу мекеш,
Пой кор сохум меш...
Михаил-Миши
Эз дуьл ох кеши,
Гуфди ки: - Бегер
Кор пури гьейтер,
Бурай кор сохи,
Дуьле шор сохи?..
Фикир берд зене,
Гешд э гьэд хуне.
Угьо имогьой,
Фикир соху пой.
Имуш варасим
И стихире дим.
Ки хосдге - хуну,
Е дерд невинуь.

ТУЬСУЪЗ НИДАНУМ ПОИСДЕ

О сиегь чум, раче сер,
Эже рафдени гьейтер?
Дуълме мибу е тегьер,
Туьсуъз ниданум поисде,
Дуълме туьре воисде!

Гуьли туь, рейгьони туь,
Синей мейдони туь.
Ой ёр, бенд бирем этуь,
Туьсуъз ниданум поисде,
Дуълме туьре воисде!

Ой дуълмере падшогьи,
Илчигьойме э разхьи,
Гуьмуьр омбар куьтахьи,
Туьсуъз ниданум поисде,
Дуълме туьре воисде!

Гьер руз Симах Шейдоре,
Туь эдей илгьом доре,
Эз чум э дури норе,
Туьсуъз ниданум поисде,
Дуълме туьре воисде!

ИНЖО ДЕНИШ

Мере шогъме, ой падшогъме,
Мара-мара, инжо дениш.
Нисд тэхсирме, е гъуногъме,
Мара-мара, инжо дениш.

Гъич нихэнду туьсуьз ловме,
Руз нибошу сиегъ шевме,
Гъе мирихуь мирав ховме,
Мара-мара, инжо дениш.

Симах омбар хосде туьре,
Эз дес норе ниасде туьре,
Эз женг-залум восдо туьре,
Мара-мара, инжо дениш.

ОЙ СИЕГЬ ЧУМГЬО

Пой еки, мара,
Ой сиегь чумгьо.
Гуом гофмере,
Ой сиегь чумгьо.

Омбар рачи туь,
Дениш гьечи туь,
Рафди эрчуь туь,
Ой сиегь чумгьо?

Менге хунои,
Буйтуь минеи,
Мермер синеи,
Ой сиегь чумгьо.

Ужире жун нибу,
Ширин хун нибу,
Буйтуьре гьурбу,
Ой сиегь чумгьо.

Дан туь кинуьм ме,
Межнунтуьнуьм ме,
Е шогьируьм ме,
Ой сиегь чумгьо.

Биё, бовор сох
Э рэхьтуь гьер вэхд,
Жун мидуь Симах,
Ой сиегь чумгьо.

ЭРИ ШИРИН ЮСИФОВ

Нум туь Ширини,
Хуьшдентуьш ширин.
Е-дуй гоф гуьом,
Ой бирор, туь шин.

Эрчуь бэд оворд
Гьозие-гьэдер?
Э дур офдори,
Туьт эз ме гьейтер?

Эжи г1эиле
У въздгьой иму?
Надануст бире,
Гьич кес той иму.

Салгьо гирошд рафд,
Дие пир бирейм.
Кидан ченд гьэде
Раче руз дирейм.

Илхьом до мере
Вишегьой Огуз.
Е чукьле шогьир
Бисдорум, ой дусд!

Г1эрей имуни
Пой гуьом этуь,
Омбар шефд бири
Э нерд вози туь.

Пэхини мисохди
Езугъ сэнгъгьоре.
Шогьир Симаха
Эри марс доре.

Эз Кирьят Моцкин -
Эз Исроил ме,
Шолум фуьрсоренум
Дан, эри гьеме.

Бие мочь сохум,
Гьэл гирум туьре.
Э ёр миёрум
Гьер вэхд нум туьре.

Бебегьоре - хорини туь,
Дуьлгьоймуре - шорини туь.

ВАТАНЕ ХОРИГЬОИ

Азербайджоне хэлг артисти
Э Меммед Бурджалиревоз

СИМАХ ШЕЙДА

Сиротгъо эз зиндегуни
1960 салгъо

Э шогъир Дашгин
ве хэрмеги Джабир Ибрагъимевоз

ЕРШОЛОИМ

Бебегьоре - хорини туь,
Ершолоим, Ершолоим!
Дуьлгьоймуре - шорини туь,
Ершолоим, Ершолоим!

Гьисмет бисдо дируьм туьре,
Биё е гьэл гируьм туьре,
Гьурбу гердом ме нум туьре,
Ершолоим, Ершолоим!

Ченд сад салгьо туь гьул бирей,
Омбар сиегь рузгьо дирей,
Худо данусде чуй кеширей,
Ершолоим, Ершолоим!

Бэхдевер бош э руй хори,
Туь гьемише виниш шори,
Муьгьбеттуь э дуьл дери,
Ершолоим, Ершолоим!

ХОШ ОМОРЕЙ

Жигей туь гьисд э сер чумме,
Ой сиегь чум, хош оморей!
Эз дуьл, эз жун пой гуком ме,
Ой сиегь чум, хош оморей!

Туьре хуно нибу е гуьл,
Чуь мибу мере дориге дуьл?
Дениш, чуь рач хунде буьлбуьл,
Ой сиегь чум, хош оморей!

Гьер руз чумме э рэхьтуь бу,
Дие э дуьл гьувот не бу.
Э кучейму бойром мибу,
Ой сиегь чум, хош оморей!

Кесгьош эдей шори сохде,
Тебрик сохде туь хушбэхде,
Эз дес меди суьрхе бэхде,
Ой сиегь чум, хош оморей!

Ёр омори э ён Симах,
Гьуше хуно пар зе Симах,
Сэхд ги уре, омон Симах,
Ой сиегь чум, хош оморей!

ТУЪСУЪЗ

Офдо мифуров,
Ой духдер, туъсуъз!
Дуълме мибу лов,
Ой духдер, туъсуъз!

Гушгьо лол мибу,
Бед мозол мибу,
Гъэрорме нибу,
Ой духдер, туъсуъз!

Хуьшг мибу богъгьо,
Савзеи догъгьо,
Ширшир билогъгьо,
Ой духдер, туъсуъз!

Биё туь э рэхь,
Некешьум ме ох,
Нипою Симах,
Ой духдер, туъсуъз!

ВАТАНЕ ХОРИГЪОИ

Тель-Авиви, Хайфай,-
Ватане хоригъои.
Рамат-Гани, Яффои, -
Ватане хоригъои.

Э тарафе Элати,
Э тарафи Цфати,
Ашкilonи, Ашдоди, -
Ватане хоригъои.

Дуъл одоми шор бире
Виниреки Хадере,
Эдере товуш доре, -
Ватане хоригъои.

Ершолоим е рачи,
Шегъер нисди гъич гъечи,
Петях-Тиквай гъемчуън, -
Ватане хоригъои.

Тверия е жони,
Афулаи, Хермони,
Аккои, Аргамани, -
Ватане хоригъои.

Ай Симах, Ашдоде гешд,
Безр-Шеваре, Лоде гешд,
Ишугълуъ гордо диеш, -
Ватане хоригъои.

ОЙ ДУХДЕРГЬО

Десде-десде чуй гешденит,
Ой духдергьо, жон духдергьо?
Эз дуыл, эз жун хэндусденит,
Ой духдергьо, жон духдергьо.

Белки ишму хон Еслинит?
Ширин, Лейли нефеслуьнит?
Нигор, Гьежер гьевеслуьнит?
Ой духдергьо, жон духдергьо.

Чумэишму, гьошэишму,
Сипре руй, гушэишму,
Чуй кушденит мере ишму,
Ой духдергьо, жон духдергьо?

Кем наз сохит, ишве сохит,
Биёт-бурайт сокит-сокит,
Эзи жунме чуй хосденит,
Ой духдергьо, жон духдергьо?

Эшглюьни Симах Шейда,
Гьемешмуре омбар хосде,
Э екишму чумме офдо,
Ой духдергьо, жон духдергьо!

ТОЗЕ ГІЭРУЬС

Эри Гуьлнаре

Гьемише шор бош,
Ой тозе гІэруьс!
Омбар дуьлшор бош,
Ой тозе гІэруьс!

Пой шолуми бу,
Дуьлгьо хирд небу,
Гьич эзтуь нибу,
Ой тозе гІэруьс!

Бэхдевер гердош,
Мозолунде бош,
Е дерд мевинош,
Ой тозе гІэруьс!

Расо э киму
Шор хэбер ишму,
Хэндо дуьл иму,
Ой тозе гІэруьс!

Кошки гьер хэгер.
Гьер раче духдер,
ГІэруьс бу гьейтер,
Ой тозе гІэруьс!

МЕ НИДУЪМ ТУЪРЕ

Э девлет, э вор
Ме нидуъм туъре.
Э гъич кес, ой ёр,
Ме нидуъм туъре.

Гуюм шин, духдер,
Ой ширин духдер,
Э гьер раче сер
Ме нидуъм туъре.

Хосденуъм томом
Э ён туь биём,
Э гъеме гъуъллом
Ме нидуъм туъре.

Симах, гешд евош,
Туь эгъулменд бош,
Э хуьшден худош
Ме нидуъм туъре.

У ДУХДЕРЕ ВИНУЪМ МЕ

Туй, ой худо, кумек бош
У духдере винуъм ме.
Сипире руй, сиегъ гъош, -
У духдере винуъм ме.

Чумме мунди э сери,
Нисди гъейтер е пери,
Эшги э дуълме дери, -
У духдере винуъм ме.

Оморе гьер шев э хов,
Менге хуно доре тов.
Чуь мибу имуруз биёв, -
У духдере винуъм ме.

Симах усуз е Межнун,
Е Кереми дуъли хун.
Худо, э метлеб расун,
У духдере винуъм ме.

НЕРАСИ

Когъоз нуьвуьсдуьм,
Э ёр нераси,
Ову сиегъ чум.
Э кор нераси.

Гуьлом пир бисдо,
Кори сур бисдо,
Доргъо хёрд бисдо.
Э бор нераси.

Менуьш э хуне,
Деси э чуьне,
Чумгъои гисне,
Э вор нераси.

Симах, дерд мекеш,
Дьулшор бош диеш,
Немерд шори гешд,
Э шор нераси.

ДУСД ГЫСДИ

Эри Эхмед Исаев

Дусд гысд эз бирор
Омбар незиги.
Дусд гысд жун мидуь
Эри дуьеки.

Гысди муьгьбет,
Гысди дуьл дусди,
Нун, муьнуьк дусди,
Екиш пул дусди.

Дусдиш гысд хуби,
Е дуьшме эзу.
Биё дур боши
Эз гьейтери зу.

Иму жун дусди,
Дуьл дусди гысдим.
Э шефтиревоз
Гьер зомон нисдим.

Сад сал гешдуьмге
Гьеме глуьломе,
Туьре хуно дусд
Расд ниёв э ме.

КОВРЕ ЧУМГЪОЙТУЪ

Муьгъбет до дуьлмере
У ковре чумгъойтуь.
Берд эз сер эгъуьлмере
У ковре чумгъойтуь.

Гъер шев э хов омере,
Наз сохде, куьшд мере,
Гъебирден зу нисд бире
У ковре чумгъойтуь.

Эки сохум шикает?
Ингъедер бошум рэхъэт,
Не гъишд эме гъуж-гъувот
У ковре чумгъойтуь.

Ой гуьл, э жун овурди,
Эз ехэнме сэхд гирди,
Мере есир вегирди
У ковре чумгъойтуь.

Ой дедегь, холегь,
Согь гердо гуьл балагьо.

ЭРИ ГІЭИЛГЬО

Невегьои Уьлкер ве Гуьлсевен

Гіэили, невели довлет одоми,
Гьул - гьенет одоми, муьгьбет одоми.

Э гіэилгьо ве невелигьоревоз

Невели Теране

Э жени Мирьеновоз

Невелигьои Ульвия
ве Гуьлсевен

Гіэилгьои

ХЭНДУСД

Офдо е руз
Чуькле Зеки,
Э гээд хуне
У гешдеки.

Мугум имой
Гирисдени,
Эз чумгьойю
Гээрс рихдени.

Вэхуьшд э пой
Шори сохде,
Э ловгьою
Омо хэнде.

ПЕЛПЕЛУЪ

Э гъэд е богъ дируым туьре,
Неходдум ме гируым туьре,
Гъемише шор винуым туьре.
Ой мере шор, пелпелуьйме!
Дуьшмени хор, пелпелуьйме!

Пар мезе, пой. пар мезе, пой,
Гъэнет туьре мевекенд, пой,
Метерс эз ме, мозолменд, пой.
Нуьш э сер гуьл, пелпелуьйме!
Э сер сумбуьл, пелпелуьйме!

Е гилейгеш, ниданум кей,
Туь э кинме гене мигъой,
Хэйф, глутьмуьртуь бире кемлей.
Рафди эрчуь, пелпелуьйме?
Мара, раче пелпелуьйме!

ЭРИ ШЕВИСТОН

Гіэзиз бала, жон бала,
Чуькле Шевистон бала!
Э гіуьлом хош оморей,
Э иму гьисмет бирей.
Дуьл имуре шор сохди.
Туь чуь хубе кор сохди.
Ой екимуьн нишрейме,
Эн туьни и зомоне.
Келе бош евош-евош,
Омбар мозолмунде бош.
Биё воку чумтуьре,
Хуб-хуб винуьм ме туьре.
Руз у руз гердо, бала,
Бошош сади бисд сала.
Имой хис, э гоф дениш,
Ховлегой хоши виниш!

УЪЛКЕРЕ ЖУГЪОБИ

Вози сохдебу
Дуь чуькле духдер,
Десдегуьлевоз
Сиегь чум Уьлкер.

Дедешу и възд
Хэрой зе уре.
Уьлкер жугъоб до:
- Эдем оmore.

Инжимиш бисдо
Десдегуьл эзу.
Гьош-гьобогье рихд,
Гуфди: - Мара зу.

Гуьзет сохдем ме
Туьре ченд гьезде.
Мирай э хуне
Туь екем бэгьдо.

Уьлкер гуфди: - Нег1,
Глов зе дедейме.
Эдем рафденуьм,
Бэгьдо миём ме.

АЭРОПЛАН

Э буй гъуши
Э руй гъово,
Ме диренуым
Туьре рузгьо.

Булуте лов
Сохде-сохде,
Пар зерени
Эже гъейтер?

Хосденуым зу
Келе бире,
Гъей сохум ме
Гъер руз туьре.

ВОМУХ МЕРЕ

Э гэд глов дери
Шевиш, рузиш туь,
Верф, воруш рихде
Эдей э сертуь.

Гу, хиник нисди
Туьре, ой кутум?
Биё шин мере,
Эритуь гуюм.

Шушдге дедейму
Чуь вэхд тенмере,
Гирисденуьм ме,
Сэхд-сэхд глов зере.

Биё эриме,
Сох туь е чоре,
Вомух главовоз
Хэрмэхь бирере.

ХЭГЬЕРГЬО

Чор духдер, чор хэгьер
Шинохденуьм ме.
Рачи э руй хори
Угьо эз гьеме.

Омбар мигьрибони
Дегьсала Уьлкер.
Э ушколе рафде
Гьер себахь духдер.

Либо хундегори,
Айнур балаймеш.
Чор, пенж вегирде у
Эз дерсгьой хуьшдеш.

Сеимуьн духдере
Нуми Теране,
Гьем шеир гуфдире,
Гьем мэгїни хунде.

Мегьпара невеймеш
Гьеле чуьклеи,
Гьешданки вокурде
Тозе гуьлгьои.

Э нисону бири
Эз дедей угьо.
Дур гердо гьер чори
Эз беде чумгьо.

Ки дириге угьоре,
Лап омбар хосде,
Гьешданки е десде
Гуьле буй сохде.

РАЗИ НИСДУЪМ

Туй е муш бош,
Меш е назу.
Бие сохим
Пэхни-вози.

Дире сеглэт
Гируъм туъре.
Гьоп сохум зу,
Хурум туъре.

- Нег1, ой Сенем,
Эме дор гуш,
Бие туй бош
Е чукъле муш.

Сенем гирисд,
Гуфди: - Хонум,
Рази нисдуъм
Ме муш бошум!

ХОЛ ВЕ ГЪОГЪОЛ

Хол эдей гъогъол хосде,
Гъогъолиш бире ниасде.
Саж гъеле герм не бири,
Духдереш нисд сабури.
Дедей гуфди: - Екем пой,
Гъогъол муьбуържуй имой.
Ниасде поисде духдер,
Тэгидире нисд гъэдер.
Инсоф туь бошу, ой саж,
Е этуь мунди элож.
Зу буържуйн туь гъогъоле,
Шор сох чуйкеле Холе!

УЪЛКЕР НЕВЕЙМЕ

Зугъун вокурдей
Тозе-тозе туь.
Э хош оmore
Гъеме коргъойтуь.

Ой мере менге,
Уълкер невейме!
Э суърхе гуьлгъо,
Бемзер невейме!

Винире сег'эт
Келебегере,
Зу э сер эню
Шенди хуьшдере.

Е куклейтуь гьисд
Нуми Мелеи,
Буй-бухуни,
Эз туь келеи.

Ой мере менге,
Уълкер невейме!
Э суърхе гуьлгъо,
Бемзер невейме!

ХУРУЗ

Е хурузме гьисд,
Омбар рачи у.
Эзме терсире,
Гьэнет низену.

Думуре муи,
Ранге-биранги,
Омо гердени,
Гьирмизе ранги.

Ченд жире хол гьисд
Э гьэнетгьою,
Э хош оморе
Зерде погьою.

Хуне хунои
Пепуьллей зну.
Эже нориге
Унжош мипою.

Мере эз дедей
Бире рузиме,
Уре бэхш сохди
Теране э ме.

ЭРИ РОЯ

Невей хэгьерме,
Жунме, жигерме,
Чуь ширини туь,
Гьенди чуьни туь?
Нумтуь Роя,
Э офто тои.
Келе бош зури,
Виниш дуьлшори.
Гьер руз Себине
Пуьрсире эзме:
- Торики офдо,
Гене шев бисдо,
Роя не омо,
Не ведиремо.
Бес кей миёв у,
Дир бире эрчуь?
Гуфдиренуьм: - Шин,
Ой хуниширин.
Биё, дерд мекеш,
Пой екем диеш.
Э и гьеминон,
Миёв Роя жон.
Шор бире-бире,
Мивини уре.

ГІЭРЕБЕ

Хирд сохдум ме
Гіэребере,
Е гьоиме
Гіэребере.

Бироме Год
Гуфди эме:
- Хирд сохд уре
Ёгьин Мемей.

Нег1, нег1, бирор, -
Гуфдурум зу, -
Сэхд рафдеки
Хирд бисдо у.

Тэхсири нисд
Хэгьермере,
Ме хирд сохдум
Гіэребере.

УЪЛКЕРЕ СИРОТГЪОИ

Э пушои
Гъэлем, дефдер,
Ресм кешире
Эдей Уълкер.

Глэсб кеши у,
Фил кеши у,
Суъмбуъл кеши,
Гуъл кеши у.

Е дуразе
Мариш кеши.
Айнур э у
Гъей дениши.

Гуфди: - Биё
Вирихим зу,
Гъердуймуре
Мизенуь у.

ГУР -ГУР БЭГЬ

Ой гур-гур бэгь,
Гур-гур бэгь!
Гургуре чум,
Гур-гур бэгь!
Эз гьэд малад
Вадаре,
Е кем биё
Э гьиругь,
Бэгьдо гур-гур
Мисохи,
Гушгьоре пур
Мисохи.

Гургуре чум,
Гур-гур бэгь,
Вадарафд зу
Э гьиругь,
Дие гур-гур
Не сохд у,
Лэглэре бесд
Сэхд-сэхд у.

ХУБЕ ОДОМИ

Эри Шолом Гутман

Е руз омо э ёнме
Мере Уълкер невейме,
Моч сохд руймере, гуфди:
-Э суал дум жогъоб ди.
Бебезон, туь мидани,
Хубе одоми кини?
Балаймере гъэл гирдуьм,
Э гъужогъме вегирдуьм,
Жогъоб дорум: - Шин мере,
Гушдор гуьом гъемере:
Е глзилле офдоге,
Чуми глэрси бисдоге,
Ки эз гъули тик гирдге,
Дуьл энуре вегирдге,
Темиз сохдге глэрсюре,
Зу буриге сесюре,
Хубе одоми уни,
Эри кес суху жуни.

Гене дуьлшор, ой бала,
Эме гушдор, ой бала!
Дердлуь бисдоге еки,
Не бисдоге кумеки,
Э кин энуну ки рафдге,
Э хунею дарафдге,
Данусдге дерд-серире,
Лов сохдге кедерире,
Э дуьли шори доге,
Кумек энуну бисдоге.
Хубе одоми уни,
Эри кес суху жуни.

Гене гушдор эме туь,
Балайме, гуюм этуь:
Еки хэсде бисдоге,
Мозол сухде бисдоге,
Ки рафдге э кин зну,
Доге уре глов ве нун,
Тик гирдге гьул-гьендере.
Кешиге зэхьметире.
Хубе одоми уни,
Эри кес суху жуни.

Ой гьуьзуьргуьл невейме!
Муй ю суьмбуьл невейме,
Гуьлом омон гьэриши,
Хэйли зомон гьэриши.
Гьисди довгьо хосдегор,
Писе рузгьо хосдегор.
Е чумлеш глэрс не вину,
Е дуьллеш терс не вину.
Хун ме рихо э хори,
Гьемише гордо шори,
Дуьшменгьоре сохо хор,
У келе Офирегор.
Хубе одоми уни,
Эри хэлг суху жуни!

ЕТЕР

Е хуниширин
Гіэили Етер,
Эгъуълменди у.
Е гуъли Етер.

Гъич вэхд дедесуыз
Нидану поисде.
Гъей вози сохде,
Гешде воисде.

Духдир виниге,
Омбар терсире.
Рихде чумгъоре
Етер глэрсире.

Зу вирихде,
Пэхъни бире у,
Терсире юре
Дерзе мизенуь.

Духдир гуфдири:
- Шогалад нибу,
Апилсин нибу,
Мармалад нибу.

Нибу хурде гъич
Хое ве онгур,
Ширине онор,
Екиш помодур.

Омон угьосуыз
Духдер нипою,
Э гъэд эн ховиш
Хурде михою.

Пой, худо доро
Гъейтер баларе!
Ширине зугьун
Етер-баларе!

ХЭСДЕ МИБОШИ

Эдее Себине
Морожни хурде.
- Мереш ди, - гуфди.
Э хэгьер хуыште
Чуькле Хьэсидо,
Невелей Ёлто.
Екем giroшде
Жогъоб до духдер:
- Омбар хиники
Морожни, хэгьер.
Хэсде мибоши,
Небу хури туь,
Гоф нидани сохде,
Миёв бугъозтуь.

ШОР БИСДО

Нум эни гIэил
Сарахотуни.
Омон е гъэдер
Оругъи жуни.

Чуь дорут уре
Хурде нивою.
Бесде лэгIэре
Сэхд-сэхд мипою.

Дедей гуфдире:
- Ху, ху иллереш!
Бебей гуфдире:
- Ху екем диеш!

Келедеш гъей
Моч сохде уре.
- Эри чумтуь ме
Гъурбу, - гуфдире. -

Е гъешугъле ху
Туь эзи сиигъ,
Екем э чумтуь
Пой биёв ишугъ.

Чубугъе хуно
Оругъи жун туь.
Томом вирихди
Эз ловгъо хун туь.

Е руз э хуне
Е духдир омо.
Э чумгьо очки
Хаим Сур омо.

Вокурд халете,
Стуле кеши,
Нуьшуьнд духдере,
Хуб-хуб дениши.

Гуфди: - Хэсде нисд,
Сарахотушму.
Биёт нарагьэт
Не бошит ишму...

Бэгьде глэиле
Екем хоши гирд,
Эз муйгьо дес берд,
Э гьужогь вегирд.

Хэндусд е гьэдер.
- Шин, - гуфди, - еки,
Эри жун согьи
Хурде гереки.

Гьушгьо, хьэйвугьо
Хурде хосденуьт.
Гисне поисде
Угьо ниасденуьт.

Глэсбгьо жуьгь хурде,
Мол-гьэре гиёв.
Оюгьо э сер
Эн глэсел миёв.

Ругъэ ве пени
Хурде сичонгъо.
Кок севмиш сохде
Гъеме довшангъо.

Сеггъо остгъусуыз
Ниясде поисде.
Филгъоре дуьли
Мейво воисде.

Екимиш гоф сохд
Хаим Сур гене.
- Согъбоши, - гуфди,
У рафд эз хуне.

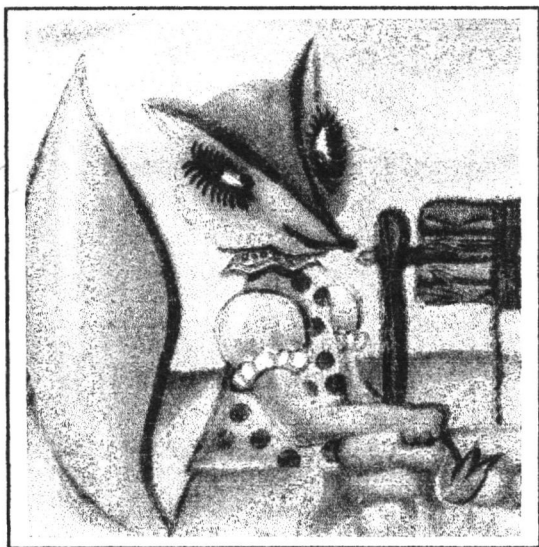
Е гъэдер омо
Гирошд эз гIэре,
Духдер божэхъ зе:
-Хурде дит мере!..

Э дес-пой офдо
Зури Пенино,
Чуь герекиге
Э сер шуьлхан но.

Келедедеиш
Дуьлшор бисдо.
- Шуькуьр э нумтуь, -
Гуфди, - ой худо!

Ой Айнур, ой Дездегуьл,
Эришмуни и нэгьуьл.

НЭГЬУЬЛ

СИМАХ ШЕЙДА

Сиротгъо эз зиндегуни
1970 салгъо

Э Цихалгуба

Журналист ве язичи
э Эхъмед Исаевевоз

ТУЪЛКИ, ТУЪЛКИ, ТУНБЕКИ

Еки бу, еки небу,
Е пир бире Туълки бу.
Шовгlo хъжум сохде у,
Бердебу керг, вечере.
Жэгlмет эз дес энү
Эдебу дод кешире.
Не дирербу е кесип
Гъейгер биче хъейвуне.
Эз дес овчи е руз у
Бижи сохд, вирихд гене.
Гирошд эз догъ, эз дере,
Омо э сер е гъуи.
Шуьгlэми тип-тии бу,
Лап рафдебу ранг-руи.
Хурде эдебу хосде.
Эжебу инжо хурде?
Э дуьли е луьп добу,
Эз терс эдебу муърде.
Екем гирошд эз гlэре,
Берд уре фикир хъёл.
Гуфди ки: - Одомире
Мозол лазими, мозол.
Мозолме не бисдоге,
Имой э дес дебируьм.
Корде э бугъозме бу,
Ченд рузи муърдебируьм.
Омон омбар гиснеюм,
Хурде лазими мере.
Ругъэние керг, вече
Сокит мисохд дуьлмере...
Туълки взхуьшд э сер пой,
Екем рафд, вогошд песе.

Э гъэд гъуи дениши,
Эз дуыл кеши нефесе.
Гъешданки е келе Мар
Додо уре эз пойю,
Гуфди: - Туь е кор дениш,
Дуьмбе гъисд э гъэд гъуи.
Гъей дэгъигъэ ужиге
Мишенуьм ме хуьщдере.
Э е пэхье-пахьевоз
Михурум у дуьмбере.
Э и дуз, э и сегъре
Омбар овуди бэхдме.
Хушбэхдуьм, бэхдеверуьм
Э руй хори эз гъеме...
Шеледуьм э у сег1эт
Э гъуи хуьщдере шенд.
Рафд ки дуьмбере хуру,
Гъей бирден божэхь дешенд:
-Ой дод, ой дод, дуьмбе нег1,
Е сипире сенгъи и.
Эзже офдори инжо?
Хуб фег1м мисохдум теки...
Фикир, хьэёл берд уре,
Лап кем мундки гируьсуь.
Хосд эз гъуи вадарав,
Божермиш не сохд дузи.
Гъей бирден вини э е куьнж
Е Богъгъе, е Мар гъисди.
Угъош дуьли э гъэд хун
Дердлуь-дердлуь поисди.
Гуфди: - Чуь гъэлет сохдум,
Ме инжиге дарафдум.
Худо е дер векедге.
Эз инжо мадарафдум.

Бие имой сер мунум,
Эз гиснеи муъруъм ме.
Ниясденуъм эрчуъ гъейтер
Охмохе кор гирдуъм ме.
Э е тике сенгъ дениш,
Чуътам фурмунд имуре.
Э буъск кеши, кобоб сохд
И шорине дуylimуре.
Э сер гъуи сес гъисди,
Биё пэхъни бошим зу.
Виним ки омореге,
Кини у, нечуъни у...
Туълки, Богъгъэ, екиш Мар
Пэхъни бисдорут гъемон.
Дуруд омо е Чогъол,
Хуъщдере э унжо шенд.
Бэгъдо вехуъщд э сер пой,
Лов хуъщдере велеси.
Евош-евош дуъли шор
У экин дуъмбе раси.
Хосджи зу хуру уре,
Вини е тике сенгъи.
Поисд-поисд, дениши,
Сипсипи бисдо ранг ю.
Сер ю гиж рафд, кем мунд ки
Чумгъо ю тор биёру.
Гъич взхд э глуъмуър хуъще
Ижире кор не дири у.
Гисне эдебу гешде
Дуъ руз, дуъ шев бу Чогъол.
Эзинжош омо офдо
Мозол сухде э гъэд чол.
Туълки, Мар, екиш Богъгъэ
Э кин эну оморут.

У бедбэхде эвелже
Гьердуйшуь шолом дорут.
Туьлки гуфди: - Сокит бош,
Фикир месох, дерд месох.
Е гьемейму кешери
И чуйкле сенгъ келе догъ.
Э гьейбирден винируьт
Е Гуьрг офдо э гъэд чол.
Рафдики дуьмбере хуру,
Вегиреки мунд мэхьтел.
Гуьрге хьэли-эхьволи,
Пис бисдо, хэреб бисдо.
У тэмэхь пуре дуьли,
Гьешданки кобоб бисдо.
Бирден вини Туьлкире,
Екиш Чогъоле, Мара.
Эз гиснеи жун доре
У езуге Богъгъэре.
Ага-ага, - гуфди Гуьрг,-
Гуит ки хурд дуьмбере?
Гьемешмуре микуьшуьм,
Гьей сеглэт божахь зере!
Глэвел терси шеледуьм,
Бэгъдо гуфди: - Ой огъо,
Дуьмбере ме не хурдем,
Хосдени сохум шовгло.
И Чогъолеш и Мареш
Эзи нисди хэбери.
Е сипире сенгъи у,
Э гъэд гъуи офдори.
Чуь гуьом ме, е темэхь
У хэреб сохд гьемере.
Иму дуьмбе данусдейм
Е сипире сенгълере...

Туьлки варасде сеглэт
Гоф сохдере у зомон,
Е Донгъуз шенд хуьщдере
Э гъэд гъуи таппадан.
Чогъоле хэнде векурд,
Богъгъэ хэндусд, мар хэндусд.
Гешде-гешде Гуьрг омо,
Дуз экин Донгъуз поисд.
Туьлкиш омо, шолом до,
Дуьм хуьщдере вежевунд,
Э руй Донгъуз денеша,
Бэгъдо екем сохд думут.
-Ой глэзизе бирорме,
Нарэхъэт мебош, - гуфди.-
И сенгъ, гуюм дузире,
Гъемеймуре фурмунди.
Дуьмбе эжеи инжо
Ловгъойму ругъэни бу?
Данусденъм, ижире дерд,
Ижире писе кор нибу...
Гоф хуьщдере шеледуьм
Гъеле томом не сохде,
Бэхд ю сухде е Ою
Бирден э гъэд чол офдо.
Зури вэхуьщд э сер пой,
Рафд ленгусде-ленгусде.
Э сер дуьмбе диромо,
Ранг ю бисдо е муьрде.
Сенгъ хэледуьл сохд уреш.
- Ох, дуьмбе-дуьмбе, - гуфди.-
И чутьтам бире кори?
Гушдсуьз мундуьм ме, - гуфди.
Вини Гуьрге, Донгъузе,
Чогъоле, Мара вини.

Туьлки ве Богъгъэ омо,
Поисд угъо э кин ю.
Шеледуьм омон не до
ЛэгIэре вокуну Ою.
- Тэмэхь фурмунд имуре
Дешенд, - гуфди, - э гъуи.
Гъеш данусдейм дуьмбеи
Е сипире сенгълере.
Э инжо мимуьрим ме,
Не офдимге е чоре.
Чуьнки эри хурдейму
Не гушд гъисд, не глов гъисд.
Ою е ноле кеши.
Экин шеледуьм поисд.
- Фикир сох, е рэхь биёф,
Туьлки омони, - гуфди.
Пой не муьруьм инжиге,
Эхир зомони, - гуфди...
Шеледуьм э фикир рафд,
Омбар но, омбар вегирд.
Е рэхь неданусд, офдо,
У гъешданки жун до муьрд.
Э дуьл хуьшде фикир сохд:
“Угъоре нас фурмундумге,
Э руй хори сер норе,
Биё муьруьм инжиге...”
Дуьм хуьшдере вежевунд,
Э е бирден у гуфди:
- Э серме кура бошит,
Туьлки-леле рэхь офди.
Омбар фикир месохит,
Екем биёйт э хуьшде.
Пой Ою дерд не кешуь,
Донгъуз не бошу хэсде.

Чогъолиш эз терс дуьли,
Пой не лерзу, сокит бу.
Лелей Гуьргиш эз хуьшде
Омбар не вадаравгу.
Не Богъгъэ, недеки Мар
Г1эрс не рихуь эз чумгьо.
Усуьзиш э гъэд гъуи
Эдере гешде угьо.
Эгер кор гейтер рафдге
Дуь-се руз зигъисденим,
Эз гиснеи сер норе
Иму инжо муьрденим.
Гъемешму разинитге,
Биёйт е мэг1ни хуним,
Екем зеним, вежем,
Дуьл имуре шор сохим.
Лап бэгъде гирдуьмге ме
Э гъэд мэг1ни нум кире,
Гъемейму кура бошим,
Бэх^д сохим, хурим уре...
Ою гуфди: - Ме рази.
Чогъол гуфди: - Ме рази.
Гуьргиш гуфдики: - Нисдим
Екилеймуш бирази.
Ою екем рафд-омо.
- Мэг1нитуьре хун, - гуфди.-
Эз гиснеи лап муьрдуьм,
Дие гъувотме нисди...
У шеледуьм виники
Сер гирди келек энугу,
Лап кем мунд ки эз шори
Гъуше хуно пар зенуь.
- Ой хэрмэхгьо, ой дусдгьо,
Сабурлуь бошит, - гуфди. -
Пой хунум у мэг1нире.

Гьемешму шинит, - гуфди:
- Туьлки, Туьлки, Тунбеки,
Э сер эн дуьм нуьшде ки,
Оюгьо охмох бире,
Ниасде омбаре коре.
Эже омоге гьер руз,
Сере вогъунде Донгъуз.
Гуьргьо эдей хосде ки
Пур бу шуьглэм ю теки.
Чогьол глэре зерегор,
Фитне-фасад дорегор.
Маргьоре огъу бире,
Кире хосдеге зере.
Богъгъэ э ченэхь дери,
Эгъуьлсуз бире сери.
Эз ме мэгинире хунде,
Эз ишму бошу хурде...
Ою хуб-хуб дениши
Э руй Богъгъэ у сеглэт,
Гуфди: - Гуьлле вохуро
Э синейгуь партапарт!
Э гъэд гъуи, ой балам,
Не жуьгь гьисди, не гендуьм,
Беруьм орд сохум уре
Ченэхь- ченэхь пеймуьнуьм.
Дуз гуфдире келегьо:
“Ченэхь гьисдиге кире,
Э ён зну мепойт
Эри писе руз дире...”
Зури куьшдуьт Богъгъэре,
Кем-кем вегирдуьт хурдут.
- Ижире щирин гушд нибу,
Чуь додлуьни! - гуфируьт.
Чогьол гуфди э Туьлки:
- Гьурбу ме мэгинитуьре!

Евош-евош биё хун
Е гилейгеш туь уре!
Хун ки лов бу, бурав зу
Эз дуьлгьойму дерд иму,
Пой эн гьэдер шор бошу
Яралуе синейму!...
Гене гофгьоре Туьлки
Э дуьеки туш овурд.
Гьемин раче мэ'нире
Шори сохде-сохде хунд:
- Туьлки, Туьлки, Тунбеки,
Э сер эн дуьм нуьшде ки...
Оюгьо охмох бире,
Ниясде омбаре коре.
Эже омоге гьер руз,
Сере вогьунде Донгьуз.
Гуьргиш эдей хосде ки,
Пур бу шуьг'эмя теки.
Чогьол г'эре зерегор,
Финте-фасад дорегор.
Маргьоре огьу бире,
Кире хосдеге зере.
Эз ме мэг'нире хунде,
Эз ишмуш бошу хурде...
Кушдуьт Мара, бэхш сохдут,
У сег'эт хурдит угьо.
Гуьрг гуфди: - Чув хуб бисдо,
Э чумме товуш омо!
Лап екемлей мундебу
Эри пойме лерзире,
Эри дуьлме поисде,
Э у туьтем жун доре.
У мэг'нире хун гене,
Ой г'эзизе бирорме!

Тэхьно этуь сохденуьм
Э и ггуьлом бовор ме...
Диеш э гофгьой эн Гуьрг
Донгъуз куьж до, гъувот до,
Гуфди: - Согъ гордо Туьлки,
Эриму кумек бисдо.
Не ишд жун дим, зу муьрим
Э руй хори сер норе.
Хун мэгнире, мепой хун,
Дуз сох гьеме коргьоре!...
- Туьлки, Туьлки, Тунбеки,
Э сер эн дуьм нуьшди ки...
Оюгьо охмох бире,
Ниасде омбаре коре.
Эже омоге гьер руз,
Сере вогъунде Донгъуз.
Гьургинш эдей хосде ки
Пур бу шуьглэм ю теки.
Чогьол глэре зерегор,
Финте-фасад дорегор.
Эме мэгнире хунде,
Эзишму бошу хурде.
Гуьрг гуфди ки: - Чогьолгьо
Гьемише ниасде хуби.
Эзу глэре зерегор
Э дур поисде хуби.
Дерс энуре зури дит,
Дие не биёв сеси.
Бурит, зу э пушо нит,
Екишлему метерсит.
Е дэгьдиге не гирошд,
Кемер чогьол хирд бисдо.
Хурдут вегирдуьт уре,
Шуьглэм ишу пур бисдо.

Эз шори вежесд Ою,
Донгъузеш дуьл ю варафт.
Гуьрг скем зарафет сохд,
Шеледуьм э фикир рафд.
Екем гирошд эз гIэре,
Хэнде-хэнде гуфди у:
- Биьйт имогьой хисим,
Рэхьэт бошу дуьл иму...
Вэхди, пой хисуьт угьо,
Имуш шеве руз сохим.
И ширине нэгьуьле
Гофгьоюре дуз сохим.

2

Сеэ^хь векенде омо,
Э дуьлгьо хэнде омо.
Суьфде Гуьрг эз хов вахуьшд,
Омо э ён Туьлки нуьшд.
Донгъузиш хэбер бисдо,
Хэрмэхьгьоре шолом до.
Туьлки биж-биж дениши,
Вини хуьшдере кеша.
- Ох, эрчуь, - гуфди Ою, -
Мундум э гьэд эн гьуи?
Имой бируьм э више,
Э гьэд эн гуьл, беневше.
Ченд хьейвун хурдебируьм,
Дуьлшори нуьшдобируьм.
Шипширин гьэнде хуно
Бегьлугьо гьисд унжо.
Эз ловгьойме гIэселе
Доди не рафди гьеле.
И дуьмбе эндур муно,
Имуре э гьуи но...

- Ох, бирор, - гуфди Донгъуз, -
Ме келе сер, сиегь руз
Эрчуь инжо оморум,
Э куьнж гъуи офдорум?
Имой азад бируьм ме,
Дуьли рэхьэт бируьм ме.
Эдебируьм гьей хурде,
Эже хосдеге гешде...
Э руй Донгъуз дениши,
Екеле ох Гъург кеши,
Гуфди: - Ме туьре хуно,
Эзже офдорум инжо?
Эзи пушо рузьо бу,
Е дердме, серме небу.
Э темахь чуь гуюм ме,
Догъ кеши синейме...
Туьлки зу хуьршлуь бисдо,
Гьейгер Гуьрге жугьоб до,
Гуфди: - И гофгьо чуьни?
И гирисде эрчуьни.
Гьемише сабурлуь бош,
Нуьш - вахиз евош-евош.
Гьоим пой те эхир кор,
Дуьлтгуьре меху, бирор!..
Дуьм хуьшдере вежевунд,
Е кемлей сере шувунд,
Рафд э и сер, э у сер,
Гуфди: - Гьозие-гьэдер,
Инжо шенди имуре,
Хэреб сохди дуьлимуре.
Шинит гуюм: е раче,
Мозолунде тапмаже.
Вэхд иму биёв-бурав,
Дерд-сериму бошу лов...

Ою гуфди: - Пой еки,
Тапмаже чуй гереки?
Ахи шуьгӀэм гиснере,
Дуьл ю сукде тешнере.
Хуб мибу векен зугъун,
Гене у мэгӀнире хун.
Пой бурав гиснеиму,
Дуьлшори сохим иму...
Гуьргиш зурин хун, гуфди,
Гьурбу туьре жун, гуфди.
- Туьлки, Туьлки, Тунбеки,
Э сер эн дуьм нуьшди ки...
Оюгьо охмох бире,
Ниясде омбара коре.
Эже омоге гьер руз,
Сере вогъунде Донгъуз.
Гуьрг гьемише хосде ки
Пур бу шуьгӀэм ю теки.
Эзме мэгӀнире хунде,
Эзишму бошу хурде...
Э руй Туьлки дениши,
Ою гуфди: - Согъбоши.
Эзи мэгӀнитуй нибу,
Гердом эйтуь ме гьурбу.
И Гуьрг эз чужо омо,
Инжо эзже диремо?
Дод-омон эз дес зну,
Хуьшг гердо нефес зну.
Гьич ниясденуьм чуй кори,
У омбар тэмэхькори.
Биё муьруь ззунин,
Не вину зиндегунин...
Гирдуьт у келесере,
Хирд сохдут кемерире.

Уре хурдут, вегирдуът,
Эри гешде сер гирдуът.
Туьлки гене шор бисдо,
Бигъ хуьшдере тимор до.
- Жигеюни, - гуфди, - пой,
Тапмаже гуюм имой...
Донгъуз гуфди: - Пис нибу,
Тапманжере биё гу.
Гъисдуьм овуревоз ме,
Шеир пури синейме...
Туьлки екем рафд-омо,
Экин Ою диремо.
Гуфди тапмажере у,
Ою э фикир рафд зу.
Неданусд жугьоб доре,
Вежевунд сер хуьшдере.
Донгъуз гуфди: - Ой Туьлки,
Чешмиш мебош, пой, Туьлки!
Биё гу туь еккере,
Зури дуьм жугьоб туьре.
Туьлки у сег1эт гуфди:
- Хуб, ме рази жугьоб ди:
Э хори нег1, э асмунни.
Шевгьо раче дуьл имунни.
Рузгьо гъич вэхд веди нибу,
Михисуь у, рэхьэт мибу.
Пой е Ою, эде Донгъуз
Нум энуре биёфу дуз...
Донгъуз гуфди: - Тек шевгьо
Ведини астарегьо.
Руз биреки фурафде,
Ниясденуьм эже рафде.
Туьлки, дузи, жугьоб до,
Эз Донгъуз рази бисдо.

Оюш вокурд леглэре:
- Астара шевгьо бире.
Эн Донгъуз гоф ю расди,
Жугьобе дуз данусди.
Биёйт и мейво иму
Зеним, вежеим е кем.
Эвел е мэгӀни хуним,
Не дерд даним, не е гъэм...
Суьфде дарафд э мейду,
Ою хунд, гъемиш вежесд,
Э дуьлгьо шори овурд,
Э чор тараф дешенд сес.
Донгъузиш пушо омо,
Екем гирошде бэгъдо,
Пое э хори додо,
Хунд, вежест эри хуьшде.
Э гъэриш мэгӀни сохд у
Е овчире сенгъесер.
Кура бире, гирошде
Рузгьоре овурд э ёр.
Эхирде шеледуймиш
Е дуьли хунде офдо.
Хунд - вежест эрои хуьшде,
Екем тенгнефес бисдо.
Ою гуфди: - Эриму
Екемлей сохим шори.
Гене хурде хосденуьм,
Гиснеиме омори.
Биё хун у мэгӀнире,
Дуьлме биёв э жиге.
Гъеме дердме, гъуборме
Эз ёр вадарав белке...
Туьлки бенд бу, гъешданки
Э гофгьой пире Ою.

Сер гирд гене, хунд гене
У мэгнире эри Ою:
- Туьлки, Туьлки, Тунбеки,
Э сер эн дуьм нуьшде ки...
Оюгьо охмох бире,
Ниасде омбара коре.
Эже омоге гьер руз,
Сере вогъунде Донгъуз.
Эзме мэгнире хунде,
Эзишму бошу хурде...
Ою гуфди: - Ой омон,
Экин Донгъуз менуьшит.
Биьйт э у келесер
Еки хуб-хуб денешит.
Сипсиегьи дес-руй ю,
Гьешданки кумурчини.
Не хуб данусде, не пис,
Хуьшдениш хэберчини.
Чумгьоюре векенит,
Хирд сохит кемерире.
Дие нисе хосденуьм
Гьейтер хьэьвуре дирe.
Зури куьшдуьт Донгъузе,
Сер гирдуьт эри хурде.
Туьлки екем пэхьни сохд
Эз гушд э гьултугъ хуьшде.
Дегигегьо, сеглэтгьо
Омо гешд эз глэре.
Шев гене себэхь бисдо,
Ою вокурд чумгьоре.
Унжо, инжо рафд омо.
- Чуь бедбэхдуьм ме, - гуфди. -
Э гьэд гьуи муьрдeнуьм.
Вой эри серме, - гуфди. -

ШуьгIэме типтигьини,
Гене хурде хосденуьм.
Ээже биёрум уре
Ме сиегь руз ниасденуьм...
Эз пэхьни сохдегьо гушд
Туьлки и вэхд, и зомон
Кем-кем эдебу хурде,
Гуфдире у: - Жон, ой жон!
Е гиле вини Ою
Туьлкире э у кори.
Зу рафд э сер зну,
Гируь-куьшуь гуфдире:
- Пой, пой, гу, гушд хурдени
Эз пэхьни эн Ою туь?
Дуь чумтуьре мивекенуьм
Имой мидуьм э дестуь.
Ме шуьгIэми гиснереш,
Ой недан, биёр э ёр.
Е тике гушд ди хурум,
Инсофсуьз мебош гьейтер.
Туьлки екем думит сохд,
Вокурд лэгIэй хуьщдере:
- Э жигей ки норени
Туь чепечум гу мере?
Дусдмени, жигермени,
ГIээизе жунмени туь!
Е доморме гешдегьо,
Ширине хунмени туь!
Э сертуь ки лап ногьогь,
Гьейтер фикир сохдени.
Хуьщдере ме гьурбу дуьм,
Е рэхь туь лап хосдени.
Гьултугьмере гушддире,
ГIэнж зере хурденуьм ме.

Чуь сохум эз гиснеи,
Эдере муьрдenuьм ме.
Эгер туыш хосдегине,
Гьултугьтуьре г1энж зе ху,
Э чумтуь товуш биев,
Шуьг1эм туь сирои бу...
Чум хуышдере бесд-векенд,
Бэгьдо екем гешд Ою.
Эз дуьл, эз жун бовор сохд
Э Туьлки не гофгьо ю.
Гьей бирден г1энж дешенд,
Лов сохд гьултугь хуышдере.
Эз гьэдeр хурде бэгьдо,
Сер гирд эри ноле зере:
- Хун берд мере, ой омон,
Муьрдуьм, муьрдуьм, жун дорум!
Серме эдей гиж рафде,
Э сер хори офдорум!..
Шори вегирд Туьлкире,
Гьешданки э сине ю.
Е тозеле мэг1ни хунд,
Омо э куьнди Ою:
- Хубе келек оморум,
Жон, ой жон!
Э гьултугь гушд донорум,
Жон, ой жон!
Кушьдуьм пире Оюре,
Жон, ой жон!
Ченд руз михурум уре,
Жон, ой жон!
Гьей биреден Туьлкире,
Сифет ю дегиш бисдо,
Э чумгьо ю кедер нуьшд,
Эгьволи гьэриш бисдо.

- Эз гиснеи муьрдунуьм,
Э хори сер норе ме.
Хуьшденме тэхьсиркорум,
Чуь гирдуьм и коре ме?..
Эз чумгьо ю г1эрс воно,
Тиим-тиим гирисд у.
Эз сер гьуи сес омо,
Ёзугь-ёзугь поисд у:
- Гуюм ки, кейф кешируьм,
Хурдум Оюре, - гуфди, -
Бэгьде биё чуь сохум,
Фурмунум кире, - гуфди...
И вэхд вини е овчи
Эдей уре фег1м сохде.
- Эхир туь омо, - гуфди, -
Мегирис бэхди сужде.
Э ченд жиге рафдум ме,
Гешдуьм догьгьо, богьгьоре.
Э ченд дигь дарафдуьм ме,
Не руйтуьре винуьруьм,
Не данусдуьм е хабер.
Имой э десме дери,
Шоримере нисд гьэдер!..
Кендуьре шенд э гьуи,
Ведиревунд Туьлкире.
Бэгьдеш э е богьовоз
Гьоим бесд дес-поире,
Овчи гуфди: - Ой залум,
Э дигь керг-вече немунд.
Догь кешире э дуьлме,
Омбар чумгьо г1эрс мунд.
Имой мидуьм бэхш туьре,
Зу корде кешире ме.
Дери туьре мивекенуьм,
Сокит мибошу дуьлме...

Туьлки гуфди: - Омони,
Е корде туь дес мебер!
Беге эхир-зомони,
Инсофлуь бош эн гъэдер!..
Ой г1эилгьо, Туьлкире
Гъейтер дорут дерсире.
Ишмуш э ер биёрит
Гъемише и шогъире.

**Игъош е тержуьмен
Эн Вагиф, эн Джумеи.**

ТЕРЖУЬМЕГЪО

Э артистгъой Азербайджаниревоз

СИМАХ ШЕЙДА

Сиротгъо эз зиндегуни
1980 - 90 салгъо

Шогъир э Аллахверди
Тагъизадеревоз

Э хэгъери Зибейда, куки Теймур
ве невегъои Уълкер ве Мехпареревоз

Неви: Айнур ве Теране

ВАГИФ

Эз азербайджани

НИСДИ

Бойром бисдо, гъич ниасденуьм чуй сохум
Э хунейму ахте зугъолиш нисди.
Дуне, ругъэ омбар вэхди варасди,
Гушдиш офде ниёв, моталиш нисди.

Э худо имуним нешуькуьр бенде,
Эз дигъ пиш мисохут, ки дуз гоф сохдге,
Хэлг ниасде чуй соху нэгъуьле, генде
Э хунейму пуре чуволиш нисди.

Имуре э гуьлом не мол иму гъисд,
Э хуне не сэхьиб мозол иму гъисд.
Вагиф, шор мебош, ки комол иму гъисд,
Э худо шуькуьр, ки комолиш нисди.

ГІЭШУГЪ ЭЛЕСКЕР

Эз азербайджани

ОФДО

Э рузи чоршобот э сер е билогъ
Е духдер винируъм, дуь чумме офдо.
Гъечи дениши ки эгъуьлмере берд,
Гъер нази-гъэмзеи э хунме офдо.

Ишоре сохдум ме дердмере данусд,
Гіэмеллуъ гоф сохдум лап бисдорум дусд.
Гъошгъоре вежевун, эз чумгъо хэндусд,
Э и възд гъэдои э жунме офдо.

Элескериуъм, эз гъер гіилими хъэлинуъм,
Духдер, туь дердлуьни, ме яралуьнуъм,
Гуфди нишонлуьнуъм, кесе молинуъм,
Гъэнетме хирд бисдо э кинме офдо.

МОЛЛА ДЖУМА

Эз азербайджани

Е ЕК МИБУ, Е ДУЪДУЪ

Нуми пэхъни, эхири мебош, хубе дусд,
Биё гуш дор: е ек мибу, е дуъдуъ.
Кей муърдиге, эз дуъл, эз жун эритуъ,
Гирисдегор е ек мибу, е дуъдуъ.

Е фонеруъм, биё мегу ме курум,
Буълбуълтуънуъм эз богъ, богъче э дурум.
Эз дерди туъ шэгӀме хуно мисухум,
Данусдегор е ек мибу, е дуъдуъ.

Менге гъоше чуъ гереки гу сурме?
Раче руе пэхъни месох туъ эзме,
Гьер ки бисдо сур меди гуфди Джуме,
Сур дошдегор е ек мибу, е дуъдуъ.

ДЖЕМИЛЕ

Мэгни эн хэлг азербайджани

Кук чуьни, духдер чуьни,
Гьердуюшуь нишонеи.
Мере, Джемиле балайме,
Э гьуьлом е донеи.

Джемиле балайме, Джемиле,
Сипире ковтерме.
Джемиле мере шориме,
Джемиле мере гьер дердме.

Эри нум туь гьурбу ме,
Гьурбу ме, содогьо ме.
Келебей хуьшдеи
Гьещданки и балайме.

ДЕРДИ-СЕРИ ГЫСД УРЕ,
ЧУЪНКИ ДУСДИ НИСДИ УРЕ

Э руй хори
Е Довшан бу.
Э е више
Зигьисдебу.

Е Ою бу
Хьэрмэхь энү.
Жон мидо у
Э рэхь энү.

Эз довшангьо
Дур нуьшдебу,
Эри хуьшде
Шор гешдебу.

Дузи небу
Данусдегор
Чуьтам бире
Ижире кор.

Сег1этгьо зенг
Зере сег1эт,
Мивахуьшдге
Эз хов чуь вэхд.

Дер хунере
Векенде зу,

Э кин Ою
Мивирихд у.

Э хьэрмэхьи
Хуб бу Оюш,
Э е жиге
Небу тойюш.

Омбар михосд
Довшане у.
Чум нивегуьрд
Гьич вэхд эзу.

Тимор доре
Муйгьоюре,
Гизизлемиш
Мисохд уре.

Эже рафдге
Хьэрмэхьи бу,
Дусд хуьшдереш
У бердебу.

Эз мейвегьо
Чире-чире,
Моч мисохдуд
Дуь екире.

Эри футбол
Вози сохде,
Угьо миегуьрд
Екем бэгьде

Е хубе раче
Гизребече.

Э сер чапар
Минуышд гьушгьо
Эри томоше
Сохде угьо.

ГӀэзеркешгьо
Лап омбар бу,
Инжо гьеме
Дуьлшор бу.

“Гол” додоге
Довшан чуй вэхд,
Божэхь мизе
Гьушгьо сэхд-сэхд.

ГӀэребириш,
Гуюм дузи,
Угьо мисохд
Пэхьнивози.

Ою пэхьни
Мибисдоге,
Довшан миофд
У дэгьигье.

Омо Ою
Мигеш омбар.
Офдге мизе
Эз шори пар.

Ахи Довшан
Е чуькле бу,
Э кин Ою
Бижигьле бу.

Ою эже,
Довшан эже?
Туьлки эже,
Гьобон эже?

Омо гирошд
Рузгьо гьейтер.
Эз зимисду
Овурд хэбер.

Е руз Ою
Гуфди: - Ой дусд,
Дие мере
Можолме нисд!

Этуьревоз
Эри гешде,
Эри нуьшде
Ве вэхуьшде.

Зимисдуни,
Биё се мегь
О хов бурам
Имогьой ме.

Гьовогьо герм
Бире сегіэт,
Э бугуртуь
Миёв у вэхд.

Гене десе
Э дес мидим,
Дуьекире
Хьэвес мидим.

Довшан гуфди:
- Ой чепе чум!
Се мегь туьсуьз
Ме чуй сохум?

Тэхьно шенде
Мере мара,
Дуьлме мибу
Пара-пара.

Эз ченд тойтуьш
Вирихдем ме.
Гьемейшуьре
Вир сохдем ме.

Вогошдумге
Е песево,
Чуй мигую
Эме угьо?

Гьич ниасденуьм
Чуй сохум, чуй?
Гьейтер бисдо
Коргьо эрчуй?

Ою гуфди:
- Дузи, хэгьер,
Кор омори
Имой гьейтер.

Биё о хов
Бурам дие.
Ховсуьз поюм
Чуьтам дие?..

Дуз эзу вэхд,
Эзу заман,
Эдее тек
Гешде Довшан.

Дерди-сери
Гьисди уре,
Чуьнки дусди
Нисди уре.

Муса ДЖАЛИЛ

Эз татари

БОВОР МЕСОХ

Гуьзел ёр, чуй зомон гуфдируьт этуь:
“Дерсеи гъэд бисдо, э гъэд рэхь мунд у”.
Биё, бовор месох э и гоф, биё,
Назиге дусдгъоймеш бовор нисоху.

Пой гъич шей ненуьшуь э гъошгъойтуь,
Десгъойтуьш нелерзу эз гъэзоб екем.
Эри песе мунде гъэгъме гъисдими?
Э гъирмизи бейрогъ ме шовгъо сохдем.

Хэбер овурдуге эритуь чуй вэхд:
“У фурухд Ватане, миллет хуьшдере”.
Биё, бовор месох, э дуьли эме
Севги бирегоргъо нигую ире.

Ватане е рэхьи, туьре е рэхьтуь,
Э довгъо рафдум ме туфенг вегирде.
Туьре фурухуми, е Ватанеме?
Гу, эрчуь gereки гъуьмуьрме мунде?

Негъ, ме муьрде нисдуьм, мэгънигъойме дан
Гъуьлом ченд гъэде гъисд уш зинде гъисди.
Залум фашистгъоре куьшде э игид,
Кире гъэгъи гъисди гуьюки муьрди.

СЕРНОМЕ

Л.Амиров. Шогьир Симах Шейда.....3

ДУЪЛМЕ ТУЪРЕ ВОИСДЕ

Дедейме, жон дедейме.....	8
Небу.....	10
Э ёрме офдо.....	11
Ме эз Боку оморем.....	12
Эдей туъре гешденуым.....	13
Омори.....	14
Эдее пир биренуым.....	15
Эри Алтай Меммедов.....	16
Ой худо.....	17
Нисе бире.....	18
Эрчуь нисе оморе.....	19
Гуьлом.....	20
Э Исроил биё туь.....	21
Ёвош бура.....	22
Е ёр гирошд.....	23
Гъич инжимиш нибошум.....	24
Пой, э сертуь вачарум ме.....	25
Биё, ой духдер, биё.....	26
Эрчуь гиридени ?.....	27
Мунди дуьлме.....	28
Э Исроил, э Бокуни.....	29
Жугьургьоймуре духдергьои.....	30
Ме гуфдурум, у гуфди.....	31
Виниш хуьшдере.....	32
Дуьлме воисде.....	33
Кош мидуьруым.....	34

Хун, ой буылбуыл.....	35
Ой дусд.....	36
Шасдсала.....	37
Бивефо.....	39
Шогъир-бирорме.....	40
Эз ёр вадарафд.....	41
Зэрэхьиё.....	45
Э шегъер гъисд.....	49
Эз туь инжимиш бирем.....	50
Зен-шуьвер.....	51
Туьсуьз ниданум поисде.....	53
Инжо дениш.....	54
Ой сиегъ чумгъо.....	55
Эри Ширин Юсифов.....	56

ВАТАНЕ ХОРИГЪОИ

Ершолоим.....	60
Хош оморей.....	61
Туьсуьз.....	62
Ватане хоригъои.....	63
Ой духдергъо.....	64
Тозе г1эруьс.....	65
Ме нидуьм туьре.....	66
У духдере винуьм ме.....	67
Нераси.....	68
Дусд гъисд.....	69
Ковре чумгъойтуь.....	70

ЭРИ Г1ЭИЛГЪО

Хэндусд.....	73
Пелпелуь.....	74
Эри Шевистон.....	75

Уьлкере жугьоби.....	76
Аэроплан.....	77
Вомух Мере.....	78
Хэгергьо.....	79
Рази нисдуьм.....	80
Хол ве гьогьол.....	81
Уьлкер невейме.....	82
Хуруз.....	83
Эри Роя.....	84
Гьэребе.....	85
Уьлкере сиротгьои.....	86
Гур-гур бэгь.....	87
Хубе одоми.....	88
Егер.....	90
Хэзде мибоши.....	92
Шор бисдо.....	93

НЭГУЬЛ

Туьлки, Туьлки, Тунбеки.....	98
------------------------------	----

ТЕРЖУЬМЕГЬО

Вагиф. Эз азербайджани	
Нисди.....	120
Гьэшугь Элескер. Эз азербайджани	
Офдо.....	121
Мулла Джума. Эз азербайджани	
Е ек мибу, е дуьдуь.....	122
Мэгни эн хэлг азербайджани	
Джемиле.....	123
Камал Искендер. Эз азербайджани	
Дерди-сери гьисди уре.....	124
Муса Джалил. Эз татари	
Бовор месох.....	130

